

ការផ្តល់បន្ទីរសម្រាប់បណ្តុះបណ្តាល និងការបង្កើតរឹងចាំបាច់ និងការបង្កើតរឹងចាំបាច់
ការបង្កើតរឹងចាំបាច់ និងការបង្កើតរឹងចាំបាច់ និងការបង្កើតរឹងចាំបាច់

INDIGENOUS RESPONSES TO DEPLETION IN NATURAL RESOURCES:

A Case Study of two Stieng Villages in Snoul District, Kratie Province

៩ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៥

ស្រាវជ្រាវដោយ: និត្តការមនេគ្គ “ផែនភាយ” នៅលាស់ទី ៩៥

សំរបសំរូលដើយអ្នករាជនៅក្រោម

INDIGENOUS RESPONSES TO DEPLETION IN NATURAL RESOURCES:

A Case Study of two Stieng Villages in Snoul District, Kratie Province

ស្រាវជ្រ័យដោយ និភាគមន្ត្រី "លេខីតាយ" នៃនាន់ទី ៩៥
សំបុត្រូលដោយអង្គភាពលេខីតាយ

ចាន់តិកាស្រីល

ଶେଷ କ୍ଷେତ୍ର ଲମ୍ବିତ କାନ୍ଦୁଭାବ

ក្រុមអ្នកញាប់ជ្រាវ នឹងសិក្សាកាមទាំងអស់ សូមសំដែននូវការដឹងគុណយ៉ាងប្រាល់ប្រាណដល់
អស់លោក អ្នកដែលបានចូលរួម និងពាក់ព័ត៌មុនការញាប់ជ្រាវនេះ ជាពីស់ប្រជាធិបតេយ្យ និង
ថ្មបាលវាល ដែលបានចំណាយពេលដើម្បីថែករាំលកបទពិសោធន៍ពិនិត្យរបស់គេដល់ក្រុមយើង ។ យើងក៏សូម
ផ្លែងអំណរគុណដល់លោក ថិច សិហា និង អ្នកស្រី សុខ សុគុណី មកពីអង្គការ វិរាយ-កម្ពុជា ចំពោះការ
ដួយសំរបលំរលក្នុងការដ្ឋីសវិសទិត្តការណ៍របស់ក្រុមយើង ។ ជាមួយត្រានេះដើរ យើងសូម
សំដែននូវការដឹងគុណដល់អ្នកស្រី អូុ ថិចណាវី ប្រធានអង្គការ ស្រីដើម្បីសិក្សាទា និងអ្នកស្រី ថា សុទិន
មកពីសហគមន៍ថ្ងៃទែបី ដែលបានចែករាឆលកបទពិសោធន៍របស់ខ្លួនជាមួយនឹងក្រុមយើង ។ ហើយយើង
ក៏សូមអរគុណដល់លោក កែវ ចំណាត មកពីដែលបាលថ្ងៃទែបីខេត្ត និងលោក ឌាត់ សុរីនី មកពីមន្ទីរ
បិសាទនខេត្ត ។ យើងសូមអរគុណចំពោះលោក ថា សុទិន ពីអង្គការ សុ សុសុ ដែលបានដឹងពារី និងរៀបចំ
កសិការ សំរាប់គុណទាំងមួយ ។ ចំពោះទស្សន៍ និងគិតនានា ជាការទទួលខ្ពស់ត្រូវរបស់អ្នកនិពន្ធ ។

କବିତାରେ

ការឆ្លើយតបរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ទៅនឹងការបែងចុះទេសទេសផ្ទាល់ជាតិ
ការសិក្សានៅក្នុងភូមិស្ទឹង នៃក្រុមពីរបស់ជនជាតិស្សី នៅត្រួនក្នុង ខេត្តក្រោម:

INDIGENOUS RESPONSES TO DEPLETION IN NATURAL RESOURCES:
A Study of Two Stieng Villages in Snoul District, Kratie Province

១. ការពិនិត្យនានំពីចរណា (PROBLEM STATEMENT)

តាមការសិក្សាភ្លារ៉ែនៅនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដោយអង្គភាព សុដែស គឺនៅខេត្ត តែនេះគឺ និងមណ្ឌលគី បានបង្ហាញថា មានការផ្តល់បញ្ជីការបែងចុះទេសទេសផ្ទាល់ជាតិដើមភាគតិច ដោយសារតែមានការប្រើប្រាស់មកតាំងទីលំនៅនៃជនជាតិខ្លួន និងការព្រឹកខ្ពស់នៃសេដ្ឋកិច្ចនិងក្រុង ការសិក្សាភ្លារ៉ែនៅក្នុងភូមិនៃជនជាតិទំពូននៅខេត្តតែនេះគឺ បង្ហាញរបាយយើង ការទិញសិទ្ធិការការបែងចុះទេសទេសផ្ទាល់ជាតិដើមភាគតិចពីសំណាក់ជនជាតិខ្លួនសំរាប់ដី និងការផ្តល់រដ្ឋិត ដើម្បីលក់យកចំណោន នាយកដៃអនាគត មិនត្រូវមែនបំផ្តាញដែលបានធ្វើជាតិសំរាប់ដីរបស់គេប៉ុណ្ណោះទេ តែបានធ្វើរបាយប៉ះពាល់ដែលបានសង្គម និងរបួបដែលជាមួលដានត្រូវសំខាន់សំរាប់ដោះស្រាយចំពោះ ការបែងចុះទេសទេស^១ នៅក្នុងការសិក្សាភ្លារ៉ែនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដូចជាផ្លូវការបែងចុះទេសទេសផ្ទាល់ជាតិតូង នៅក្នុងខេត្តមណ្ឌលគី បានបង្ហាញថា ការការបែងចុះទេសទេសផ្ទាល់ជាតិ និងស្របច្បាប់ព្រមទាំងការនេសានេ និងការបរបាស់តាមសណ្ឌាប់ផ្ទាល់ បានកំមកនុវបញ្ញាសៀវភៅដែរគឺ ការផ្តល់បែងចុះទេសទេសផ្ទាល់ជាតិ ដែលជាប្រការនៅរបាយប៉ះពាល់ដែលជាប្រការនៅខេត្តបែងចុះទេសទេសផ្ទាល់ជាតិដើមភាគតិច^២។

ការសិក្សាភ្លារ៉ែនៅក្នុងប្រទេសអង្គភាព សុដែស បានបង្ហាញថា សហគមនីនៃជនជាតិដើមភាគតិចនៅខេត្តទាំងពីរ នេះ នៅតែមានការពិនិត្យដោយបញ្ជីការបែងចុះទេសទេសផ្ទាល់ជាតិដើមភាគតិច ការសិក្សាភ្លារ៉ែនៅខេត្តទាំងពីរបានបង្ហាញថា ក្រម្មគ្រប់គីឡូម៉ែត្រ នៃជនជាតិស្សី នៅខេត្តតែនេះគឺបានបង្ហាញថា ការបែងចុះទេសទេសផ្ទាល់ជាតិ និងស្របច្បាប់ព្រមទាំងការនេសានេ និងការបរបាស់តាមសណ្ឌាប់ផ្ទាល់ បានកំមកនុវបញ្ញាសៀវភៅដែរគឺ ការផ្តល់បែងចុះទេសទេសផ្ទាល់ជាតិ ដែលជាប្រការនៅរបាយប៉ះពាល់ដែលជាប្រការនៅខេត្តបែងចុះទេសទេសផ្ទាល់ជាតិដើមភាគតិច^៣។

¹ John P. McAndrew, *Indigenous Adaptation to a Rapidly Changing Economy: The Experience of Two Tampuan Villages in Northeast Cambodia*, (Phnom Penh: CIDSE Cambodia, December 2001).

² John P. McAndrew, Mam Sambath, Hong Kimly, and Ly Bunthai, *Indigenous Adaptation to a Decline in Natural Resources: The Experience of Two Phnong Communes in Northeast Cambodia*, (Phnom Penh: CIDSE Cambodia, September 2003).

ជីវិតបែន្ទំមទ្រព្យ តាមរយៈការបេះផ្តើលើ ការប្រមាណៗ និងនេសាទ ។ វិវាទសិក្សាប្រាសាក្រុមដៃខែឆ្នាំ មណ្ឌលគីឡាយបង្ហាញចោរ ត្រូវរក្សាទុកដាក់ដើម្បីបង្កើតការងារ និងការអនុវត្តន៍ការងារ ការងារកំអន្តាកំសត្វ និងមុខរបរបន្ទាប់បស្ថុ គឺការដំដើរការដែលបានបង្កើតឡើង ។ ជាន់មការសិក្សាប្រាសាក្រុមដៃខែឆ្នាំ បង្ហាញចោរ សេដ្ឋកិច្ចទិន្នន័យ មិនបានផ្តល់បញ្ជីដាក់ដើម្បីបង្កើតការ នៅពេលបង្កើតការ នៅពេលបង្កើតការ ប្រកែវបានឱ្យការងារ សិក្សាប្រាសាក្រុមដៃខែឆ្នាំ ដែលមានប្រាកំនៃសមរម្យនៅដោរ ។

ក្រុមគ្រប់គ្រងជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងតំបន់ដែលសិក្សាភ្លាមវិធាន៖ មានការពេកត័ន្ទូយ៉ាងចិត្ត
ទៅនឹងសេដ្ឋកិច្ចទិន្នន័យ។ ជាទូទៅ អ្នកក្នុងធម៌ចំណេះចុះល្អូរមនេនក្នុងការងារលក់ដួរ និងទទួលដែលប្រយោជន៍ពីការ
ផ្តល់រូមនេន៖ ។ ការប្រប្រលងហោយសារការរួមតណាស់នៃទិន្នន័យនៅតាមមូលដ្ឋាន មិនស្បែរជាមានដែលប៉ះពាល់ជាតិ
វិដ្ឋាមានចិត្តនៅលើតែលេខការរស់នៅរបស់ជាតិដើមភាគតិចនោះទេ ។ ទោះជាយ៉ាងណាតី កំណត់ថាទិន្នន័យនៅ
ក្នុងខេត្តរាជនាគូវ និងមណ្ឌលគិរីបានសំណងចេញឡើវការសក្សានុពលសំរាប់ការរស់នៅរបស់សហគមន៍ជាតិដើម
ភាគតិច ។ ការសិក្សាភ្លាមវិធាន៖ ក្រុមជាតិដើមភាគតិចដែលគ្រប់គ្រងឈើក្នុងសិក្សាសិទ្ធិនឹងដោនជានេះជាតិ គឺស្ថិតនៅក្នុងសាន់ភាពប្រើប្រាស់រក្សានករទប់ទេលំទេនឹងការប្រប្រលងដោយប្រាប់របៀប និងជាតិ
ការប្រប្រលងដែលមិនអាចដៃរាងរាងបាន តែអ្នកដែលមិនបានគ្រប់គ្រងឈើក្នុងសិទ្ធិ និងដោនជានេះជាតិពីពុំ ពុករោគ
មិនអាចទទួលបាននឹងសាន់ភាពណីខាងលើបានទេ ។

³ See also Tom D. Evans, Hout Piseth, Phet Phaktra, and Hang Mary, *A Study of Resin-Tapping and Livelihoods in Southern Mondulkiri, Cambodia, with Implications for Conservation and Forest Management*, (Phnom Penh: Wildlife Conservation Society, 2003).

ស្ថិកស្នូលជាទីតាំងមួយដៃត្រាំរោយចាប់អារម្មណ៍សំរាប់ការសិក្សាភ្លារជ្រាវទៅលើបញ្ហាប្រចាំគ្រឿង
ជនជាតិដែលជាទីតាំង ។ តាំងពីប្រទេសកម្មជាសិតក្នុងអនុរាលវែនការយោនថ្មីលើសង្គមកិច្ចទិន្នន័យ នាថីមទសវត្ថុវត្ថុ៖
១៩៩០ តំបន់នេះបានទទួលរាយក្នុងការចំណេះដែលជនជាតិ ជាទីសេសតាមរយៈការការបំផ្តាញ
វែនការយើងស្របច្បាប់ និងមិនស្របច្បាប់ ហើយទទួលនឹងនោះក៏មានវិធានការណីលើការគ្រប់គ្រងជនជាតិ
ដែលជាទីដោយការបង្កើតរោយមានតំបន់ការពារ ។ ដូច្នេះការសិក្សាភ្លារជ្រាវនេះនឹងពិនិត្យមើលទៅលើការចំណេះដែលជនជាតិនៅក្នុងភូមិ និងចងក្រោងជាន់កសារអំពីការផ្តើមបរបស់ជនជាតិដើមឡើងការចំណេះដែលជនជាតិនេះ ។
ជាបុរិយាណសិក្សាភ្លារជ្រាវនេះ មានគោលបំណងផ្ទាត់ទៅលើការការអំពីការផ្តើមបរបស់ជនជាតិដើមឡើងការចំណេះដែលជនជាតិ និងជាបុរិយាណទៅលើការចំណេះដែលជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងកិច្ចការទិន្នន័យ ។

២. និសោធន៍ែនការសិក្សាភ្លារជ្រាវ (OBJECTIVES OF THE RESEARCH)

- ពិនិត្យមើលទៅលើ ការផ្តាក់ចុះនៃជនជាតិដែលជាទីតាំងការចំណេះដែលជនជាតិ នៅក្នុងតំបន់សិក្សាភ្លារជ្រាវ និងចងក្រោងជាន់កសារអំពីការផ្តើមបរបស់ជនជាតិដើមឡើងការចំណេះដែលជនជាតិនេះ ។
- ស្វែងរកមើលថាគីឡើការការអំពីការការបំផើ និងជាបុរិយាណបំណងប៊ែបណានេះដែលការអភិវឌ្ឍន៍
សហគមន៍នៅមួលដាន ។
- ពិនិត្យមើលសារ៖សំខាន់នៃជនជាតិដើមភាគតិច នៅក្នុងតំបន់សិក្សាភ្លារជ្រាវ នៅក្នុងភូមិ
ដែលត្រូវសិក្សាភ្លារជ្រាវនេះ ។
- បង្កើតប្រមាណទៅលើការចំណេះដែលជនជាតិដើមភាគតិច ក្នុងសកម្មភាពទិន្នន័យ ហើយការងារនេះមាន
ទាក់ទងអ្នកឈ្មោះទៅនឹងការប្រើប្រាស់ជនជាតិដើមភាគតិច ។

៣. សំណើនឹងនៃការសិក្សាភ្លារជ្រាវ (KEY QUESTIONS)

ការផ្តាក់ចុះនៃជនជាតិដើមភាគតិច និងការផ្តើមបរបស់ជនជាតិដើម

- ១- តើក្នុងនេះត្រូវបង្កើតឡើងតាំងពីពេលណាមក? តើទៅពេលនោះ ស្ថានភាពនៃជនជាតិ
(វែនការយើងស្របច្បាប់) នៅក្នុងការចំណេះដែលជនជាតិ យើងដឹងមួយចំណែរ? តើមានការប្រប្រលងដឹងមួយចំណែរ
នៅតាមសម្រាប់ការបង្កើតឡើង? ឬ សម្រាប់ការបង្កើតឡើង? សម្រាប់ការបង្កើតឡើង? ឬ សម្រាប់ការបង្កើតឡើង?
១៩៩០-១៩៩៩? ២០០០-២០០៥? តើពីសម្រាប់ការបង្កើតឡើង? តើជនជាតិដើមភាគតិច ប្រើប្រាស់បំបណានេះ? តើជនជាតិដើមភាគតិច ប្រើប្រាស់បំបណានេះ? តើជនជាតិដើមភាគតិច ប្រើប្រាស់បំបណានេះ?

២- តើព្រៃដែននេះជានិមួយដាតីរបស់ភ្នំ មានភ្នំកិវិតណារា? សូមត្រូវបាតំបន់ថ្ងៃពេលី? តំបន់ធ្វើចំការ? តំបន់ថ្វីស្រី? ផ្ទើដើសំរាប់លំនៅជានិមួយ? តំបន់ដែលមានអ្នកចំណូលថ្មីមករស់នៅ? តំបន់ថ្ងៃការពារ? តំបន់ថ្ងៃសម្រាន? តំបន់ការប៉ែថ្ងៃពេលីខុសច្បាប់? តើដើរភ្នំមានរួមបញ្ហាលទាំងដីថ្ងៃការពាររដែលរដ្ឋបានបង្កើតឡើងប្រើ? តើមានការការប៉ែដូចណាស់ថ្ងៃពេលីទាំងស្របច្បាប់ បុមិនស្របច្បាប់ នៅក្នុងដីភ្នំទេ? តើមានតំបន់ណានៅរៀង ដែលមានផលប៉ែបាល់អ្នកភ្នំដែរនៅ? តើភ្នំនេះ មានបញ្ហាកំណើន ប្រជាជន ប្រមានអ្នកចំណូលថ្មីដែរប្រើទេ? តើភ្នំនេះមានទម្រូវការប៉ែបាល់ពីការចាប់យកដីប្លិទ្ធផីអ្នកក្រោម ដើម្បីដោដំណាកំសំរាប់នំប៉ែ បុមិប្លិទ្ធផីអ្នកសំរាប់លក់នៅពេលក្រោយប្រើទេ? តើបញ្ហាដំបន់ដែនរដាតារាលំបាតកំបែលរាយទេ?

၆- ពើធនាគារធ្វើការរបស់គ្មានប៉ុណ្ណោះ ត្រូវបានស្វែងរកដោយអាជីវកម្មដៃប៉ុណ្ណោះ? តើមានតំបន់ណានឡើងតំណែងអាជីវកម្មដៃប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបានស្វែងរកដោយអាជីវកម្មដៃប៉ុណ្ណោះទេ? តើមានតំបន់ណានឡើងតំណែងអាជីវកម្មដៃប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបានស្វែងរកដោយអាជីវកម្មដៃប៉ុណ្ណោះទេ? តើមានតំបន់ណានឡើងតំណែងអាជីវកម្មដៃប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបានស្វែងរកដោយអាជីវកម្មដៃប៉ុណ្ណោះទេ? តើមានតំបន់ណានឡើងតំណែងអាជីវកម្មដៃប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបានស្វែងរកដោយអាជីវកម្មដៃប៉ុណ្ណោះទេ? តើមានតំបន់ណានឡើងតំណែងអាជីវកម្មដៃប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបានស្វែងរកដោយអាជីវកម្មដៃប៉ុណ្ណោះទេ?

៤- តើអ្នករួមទានចិត្តអ្នខេដើម្បីអភិវឌ្ឍ/ត្រប់គ្រងផនធានជម្លាតិវបស់គេ? តើគោលបណ្ឌិតគណៈកម្មការណាយដើម្បីដាក់ការប្រើប្រាស់ផនធានជម្លាតិដែរប្រឡប់? តើពួកគោលចងក្រោងឆ្នាំបច្ចាស់ដៃនេះ? នៅក្នុងរួមទានចិត្តអ្នដើម្បីត្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់ផនធានជម្លាតិខ្លាប់រហូតដែលត្រូវបានដាក់ការប្រើប្រាស់ផនធានជម្លាតិដែរប្រឡប់? តើពួកគោលត្រូវតិចតិចស្ថិតិត្ស និងអនុវត្តន៍បច្ចាស់ដូចមេដែលត្រូវបានដាក់ការប្រើប្រាស់ផនធានជម្លាតិដែរប្រឡប់? តើពួកគោលចងក្រោងឆ្នាំបច្ចាស់ដៃនេះដើម្បីដែរប្រឡប់? តើពួកគោលចងក្រោងឆ្នាំបច្ចាស់ដៃនេះដើម្បីដែរប្រឡប់? តើពួកគោលចងក្រោងឆ្នាំបច្ចាស់ដៃនេះដើម្បីដែរប្រឡប់?

ការការណ៍ការបង្កើត និង ផលិតរាងបស់ជីវិត

១- តើជនជាតិដើមភាគតិច នៅក្នុងក្នុមទាំងពីរយំលើដៅពិសិទ្ធិរបស់គោទោលើធនធានដីផ្លូវ បុន្ណោះ? តើពួកគេបែងចែក រវាងសិទ្ធិថែលើការប្រើប្រាស់ត្រាងើ និងសិទ្ធិថែលើការប្រើដឹកសិកម្ម បុន្ណោះ? តើដឹកសិកម្មនៅក្នុងក្នុមជាបស់សហគមន៍ដើមជាតិស្អោះ បុជាបរស់រៀម បុជាបរស់ត្រសារនឹមួយទាំងមេដៃឡើងទីត្រូវ? តើដើមដីដែលត្រសារនឹមួយទាំងមេ ឬប៉ុណ្ណោះដើមជាបរស់ពុកគេ បុម្ភូយកំគោប្រាយតែខ្លួន? តើកម្ពស់សិទ្ធិសហគមន៍? តើត្រសារនឹមួយទាំងមេសិទ្ធិលក់ដីដែលគោធ្លើការជាចុះ ដោយមិនចាំបាច់ពីភាគរាជ ជាមួយប្រធានក្នុង ថាសំទៀតក្នុងក្នុម បុប្រជាផាណស្សោះក្នុងក្នុម បុយ្យាងណា? តើត្រសារស្អោះក្នុងក្នុមមិនការិយាល័យទៅតុលាទុលាការជាតិស្អោះ ធ្វើនឡៅតុលាទុលាការ? តើត្រសារស្អោះក្នុងក្នុមមិនការិយាល័យទៅតុលាទុលាការជាតិស្អោះ ធ្វើនឡៅតុលាទុលាការ? តើជាត្រូវទៅតែធ្វើនឡៅតុលាទុលាការជាតិស្អោះ បុយ្យាងណា? តើសិទ្ធិការកំណត់ការបែងជិត្តិរបស់បុរស និងសិទ្ធិការកំណត់ការបែងជិត្តិរបស់នានា មានភាពខសគ្នាដែរ បទទេ?

២- តើត្រូវសារក្នុងក្នុមបង្កើនដែលលើដីរបស់គេដោរប្រទេ? តើគេប្រើពីដែលណាម៉ែនទិន្នន័យនូសប្រជាធិបតេយ្យ ណា? តើគេប្រើដីរប្រទេ? តើគេប្រើផ្ទាំងលាបសត្វិតប្រទេ? តើគេប្រើបច្ចុកធ្លាស់ក្នុងប្រជាធិបតេយ្យ? តើគេប្រើប្រព័ន្ធប្រឡាយប្រទេ? តើគេទទួលបានប្រយោជនីពីទំនួនប្រអាណីកិកប្រទេ? តើពួកគេចែងប៉ោនាតការហូរឡាចេដីប្រទេ? តើពួកគេធ្វើការដោងដោរការបំភែកបំភែកដែលមានតម្លៃខ្ពស់ ឱ្យការណើការបែងប្រជាធិបតេយ្យចន្លឹះ នៅលើដីចំការរបស់ដីម្ខ្លីលើកសុយប្រាក់ចំណូលរបស់គេដោរប្រទេ? តើពួកគេអនុវត្តន៍ការដោងដោររដ្ឋវន្ទនៃលើដីក្រសួងប្រជាធិបតេយ្យដោរប្រទេ? តើពួកគេបញ្ចាំងខ្លួនដីម្ខ្លីយកលើយករិនិយោគទុនដែលប្រឡាយប្រជាធិបតេយ្យ?

យុទ្ធសាស្ត្រកម្មបច្ចុប្បន្ន

៩- តើជនជាន់ចម្លងដាក់ដើរពីការប្រគល់ប្រជុំនៅក្នុងប្រទេសខ្មែរ? ប្រសិទ្ធភាពដាក់ដើរពីការប្រគល់ប្រជុំនៅក្នុងប្រទេសខ្មែរ? តើពួកគេមានយុទ្ធសាស្ត្រអីខ្លះក្នុងការប្រកបរបរិច្ឆេទជីវិត? តើមានប្រជាធិបតេយ្យប្រជាធិបតេយ្យប្រកបរបរិច្ឆេទជីវិត? តើពួកគេមានយុទ្ធសាស្ត្រអីខ្លះក្នុងការប្រកបរបរិច្ឆេទជីវិត? តើពួកគេមានយុទ្ធសាស្ត្រអីខ្លះក្នុងការប្រកបរបរិច្ឆេទជីវិត? តើពួកគេមានយុទ្ធសាស្ត្រអីខ្លះក្នុងការប្រកបរបរិច្ឆេទជីវិត? តើពួកគេមានយុទ្ធសាស្ត្រអីខ្លះក្នុងការប្រកបរបរិច្ឆេទជីវិត? តើពួកគេមានយុទ្ធសាស្ត្រអីខ្លះក្នុងការប្រកបរបរិច្ឆេទជីវិត?

២- តើយុទ្ធសាស្ត្រិចពីមិនអាមេរិកម្នាយទាំងសារ៖ សំខាន់ដូចមេដីខោះ ចំណោះត្រូវសារជនជាតិដើមភាគពិច? តើការដាំដីលាហំ ជួយប្រចាំថ្ងៃដែលត្រូវសារឡើងមេដីខោះ ? ការចិត្តិមសត្វ ? ប្រមូលផលថ្ងៃព្រៃយើ ? បរាបញ្ញា? និងចាប់សត្វថ្ងៃ? នេសាទេ? សិល្បៈកម្ម? ការលក់ដូរ? និងការងារកំហែងពលកម្ម? តើមានផលលំបាកអីខោះដល់ការគ្រប់គ្រងជនជាតិ?

ការថ្លែងរួមភ្នែកសកម្មភាពទិន្នន័យ

១- តើជនជាតិដើមភាគពិច ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពទីផ្សារដូចម្វេចខ្លះ? តើត្រូវសារតួចូលរួមក្នុងទីពូ និងលក់ដីដល់ក្រុតណាយ? លក់កំលាំង? ស្រួល? ដឹកកំសំរាប់នាំចេញ? គោ បូក្រើបី? ធ្វើក? ដលិតផលថ្វាយឃើយ? សត្វដលិតផលថ្វាយឃើយ? សត្វថ្វាយ? តើពួកគេទីពូ និងលក់ដីដល់នៅទីណាយ? តើគេទីពូ និងលក់ដូចម្វេច? តើការលក់ដលិតផលថ្វាយគេដោា និងដលិតផលថ្វាយឃើយ មានការប៉ែនាល់ដូចម្វេចដល់ត្រូវសារជាតិដើមភាគពិច?

២- តើទីផ្សារណ៍ដែលជិតជាន់គេទៅក្នុងទាំងពីរ? តើប្រជាជនទៅផ្សារពីកញ្ញាប់បុណ្យ? តើភាគច្រើនគេទិញដលិតជាលីខី៖ទីផ្សារនោះ?

၄. တိပိဋကဂ္ဂနည်းတော်ခံနည်း (RESEARCH METHODS)

ទស្សន៍: កិច្ចសិក្សានៅមួយដោន បានធ្វើឡើងនៅក្នុងក្នុងមិជនជាតិស្ម័គ្រប់នៅពីរ នៅស្រុកស្ទឹម ខេត្តក្រោម គិត្យមិជនលាងវាលនៅយុទ្ធសាស្ត្រ ។ ក្នុងមិជនមានប្រជាជនចំនួន ១៤៧គ្រឿង ជាដុំដាក់កណ្តាលឆ្នាំ ១៩៩៥ ។ ចំណោកកិច្ចសិក្សាបាយវាលវិញ មានប្រជាជនចំនួន ១១១គ្រឿង ។ ការសិក្សានេះ យកចិត្តទុកដាក់លើជនជាតិស្ម័គ្រប់នៅក្នុងក្នុងមិជនពីរ ។ សិក្សាតាមបានធ្វើការបំផែកថ្វាងបូន្មប្រុម ហើយក្រុមនិមួយទីកន្លែងដោយក្រុមនៃអាយម្ញាក់ ។ ពីរក្រុមបានចុះទៅប្រមួយពេតិមាននៅក្នុងមិជន ហើយពីរក្រុមដោយបានចុះទៅប្រមួយពេតិមាននៅក្នុងមិជន ។

វិធីសាង្តែងប្រើសរើស Purposive Random ។ ចំណេកការសំភាសនឹងអ្នកដ្ឋល់ពតិមានសំខាន់ទានធ្វើឡើងជាមួយមនុស្សដ្ឋាកិបាលនិងអ្នកគ្រប់គ្រងអង្គភាពមិនមែនដ្ឋាកិបាលមួយចំនួន ។

ការឆ្នាំកំចុះនៃសន្យាតាមជាតិនៅក្នុងស្រុកស្ពឺ ខេត្តក្រោម

ការថយច្ច័ន់ជូនក្នុងប្រព័ន្ធសក្ខុណា

ការសិក្សាសារជាតិរបស់ CDRI បានបញ្ជាក់ថា មានទំហំព្រោះយើប្រមាណ ៥០ នៅ ៦០% នៃដូចជាបើយផ្ទាក់ងារ ៣៥% នៅក្នុងទស្សនក្សែត្រា ១៥០^៩ ។ ចាប់តាំងពីពាក់កណ្តាលទសវត្ថុផ្សែត្រា ១៥០ការបំផ្តាញព្រោះយើប្រមាណកែនទ្វឹងជាមធ្យមក្នុងមួយឆ្នាំប្រមាណ ០.៥% បើយបានកែនទ្វឹងប្រមាណ ១% ពីពាក់កណ្តាលទស្សនក្សែត្រា ១៥០ ឡើតាក់កណ្តាលទស្សនក្សែត្រា ១៥០ បន្ទាប់មកបានកែនទ្វឹងប្រមាណ ១.៥% តាំងពីពាក់កណ្តាលទស្សនក្សែត្រា ១៥០ មក ។ ត្រូវលើខាងនេះបញ្ជាក់នូវអត្រានៃការការបំព្រោះយើបានគឺការបាត់បង់បំព្រោះយើប្រមាណចាប់ផ្តើមកែនទ្វឹងជារៀងរាល់ភ្លាស់ ។ ក្នុងពេលជាមួយយក្សានោះ ទិន្នន័យបំន្លែមស្តិតីការការបំផ្តាញព្រោះយើត្រូវកែនទ្វឹង ពេលគឺការបាត់បង់សមត្ថភាពផលិត ប្រគល់ភាពព្រោះយើ ដែលបណ្តាលមកពីការបាត់បង់បំព្រោះយើនេះ ។

ការពិនេយ្យនៃអគ្គារធ្វើអាជីវកម្ម ដែលបានចាប់ផ្តើមឡើងតាំងពីចុងទស្សន៍ព្រៃន្ទោះ ១៩៨០ តែមិនអាចបញ្ចប់ដោយនាយក វាដាលឡើដល់នៃការធ្វើសមារណកម្មរបស់ប្រទេសកម្ពុជាឌ្ឋាកុងទីផ្សារនៃវិបាលឡើយ ។ ការយល់ដឹងទូលំទូលាយអំពីនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចជាការសំខាន់ៗ ។ មានគណបក្សបីសំខាន់ៗដែលព្យាយាមដើម្បីត្រួតព្រាប្រទេសកម្ពុជាតិ គណបក្សប្រជាធិបតេយ្យកម្ពុជា ពួនសុន្មានិច និងខ្មែរក្រហម ដែលពាក់ព័ន្ធល្អខាងជាងគេក្នុងការការប៉ែលិនតាមតំបន់ដែលគេត្រួតព្រាប្រជាធិបតេយ្យ ។ ដើម្បីបំពេញសេចក្តីត្រូវការក្នុង ការផ្តល់ផ្តល់គណបក្ស

4. Bruce McKenney, Yim Chea, and Prom Tola, *Focusing on Cambodia High Value Forests: Livelihoods and Management*, (Phnom Penh: Cambodia Development Resource Institute, 2004)

5. Bruce McKenney, Yim Chea, and Prom Tola, *Natural Resources and Rural Livelihoods in Cambodia: A Baseline Assessment*, working paper 23, (Cambodia Development Resource Institute, 2002).

នយោបាយ និងយោធាត ដែលជាមួលដ្ឋាននៃការព្រឹងអំណាច ដើម្បីធ្វើសង្គមរបុតដល់ចុងទស្សន៍ ១៩៨០ ការធ្វើអាជីវកម្មត្រូវបានធ្វើឡើងប្រចាំឆ្នាំ ដើម្បីបង់បានសាធារណៈសំរាប់ការស្ថារ និងអភិវឌ្ឍន៍ប្រចេះ⁶ ។

តារាងទី ១: ទំហំត្រូវបានធ្វើនៃកម្ពុជាដែលមានប្រចេះកម្ពុជា ទស្សន៍ ១៩៨០ ដល់ ២០០២								
ឆ្នាំ	១៩៨០	១៩៨៣-៨៦	១៩៨៨-៨៧	១៩៨៨-៨៧	១៩៨៩-៩៣	១៩៩០-៩៤	២០០០	២០០២
ទំហំត្រូវបានធ្វើ (០០០ ហិក)	៣៣២៧៣	១៨៧១១	១១៨៨៤	១១៨៨៤	១០៨៨៩	៩០៨៨៨	៩០៨៨៩*	៩០៨៨៩*
ទំហំត្រូវបានធ្វើ ជាទុន នៃទំហំដីទាំងអស់	៨៤.៤%	៨១.៤%	៦៧.៤%	៦៣.៦%	៦១.៣%	៦០.៤%	៥៨.៤%	៥៦.៤%*
កំស្មោះពេល នៃការវិវាទ	១៩៨០ ដល់ ១៩៨៨-៨៧			១៩៨៨-៨៧ ដល់ ១៩៩០-៩៣			១៩៩០-៩៤ ដល់ ២០០០-២០០២	
អត្រាប្រចាំឆ្នាំ ជាមួយម នៃការការប្រើ	០.៥%			១%			១.៧%	
ទិន្នន័យនេះផ្តល់ឱ្យដាយភាពអភិវឌ្ឍន៍ ត្រូវបានធ្វើនៅក្នុងការប្រើប្រាស់ដែលមិនការប្រើប្រាស់បានបានបាន ហើយភាពអភិវឌ្ឍន៍នេះត្រូវបានធ្វើឡើងប្រចាំឆ្នាំ ។ ប្រភព: Bruce McKenney, Yim Chea, and Prom Tola, <i>Focus on Cambodia's High Value Forests</i> , 2004								

ដើម្បីឱ្យបានប្រើប្រាស់ដែលមានស្ថាបនកម្ពុជាដូច តាមរយៈការធ្វើសម្រានត្រូវបានធ្វើឡើង និងដើម្បីធ្វើឱ្យរដ្ឋរាជរកចំណុលបានច្រើនពីការលក់ត្រូវបានធ្វើឡើង អ្នកដូលជនូយេអន្តរជាតិ: ស្ថាបនកម្ពុជាដូច (IMF) និងជនាតារពិភពលោកបានរៀបចំដោយបានធ្វើការរៀបចំត្រូវបានធ្វើឡើង តាមរយៈការធ្វើសម្រានត្រូវបានធ្វើ ។ ពីឆ្នាំ ១៩៨៤ ដល់ ១៩៨៧ រាជរដ្ឋាភិបាល កម្ពុជាបានធ្វើសម្រានត្រូវបានធ្វើ ៣០ កំន្លែង ដែលមានផ្ទះ ៦,៤ លាន ហិកតា បុ ៣៥% នៃផ្ទះសរុបបានសម្រានត្រូវបានធ្វើឡើង ។ ក្នុងនោះសម្រានត្រូវបានធ្វើឡើង ៩០១ នៃចុងឆ្នាំ ២០០១ ការការប្រើប្រាស់ដែលបានធ្វើឡើង ១៥ នៃសម្រានត្រូវបានធ្វើឡើង ៩០២ លានហិកតា បុ ៤៦% នៃផ្ទះសរុបបានសម្រានត្រូវបានធ្វើឡើង ។

⁶ Philippe Le Billon, "The political Ecology of Transition in Cambodia 1989-1999: War, peace, and Forest Exploitation," Development and Change, Volume 31, Number4, September 2000.

ការធ្វើសម្បទាននៃព្រោះលិកក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដាន់ពាក់កណ្តាលទេសូវរត្សរដ្ឋាំ ១៩៩០ តើដើម្បីណូបប័ណ្ណការការប់ព្រោះសង្គមប៉ាប់ និងដើម្បីបង្កើនចំណួលជាតិតាមរយៈការធ្វើសម្បទាននៃព្រោះលិក ។ ប៉ុន្តែប្រព័ន្ធសម្បទាននៃព្រោះលិកមានបរាជិយចំពោះរឿងនេះ ។ ការការប់លិកក្នុងប៉ាប់នៅតែបន្ទាន់ទៅពេលធ្វើក្រោមផ្ទាក់សម្បទាន ហើយជាតុកក្នុងមានការធ្វើគិតគ្នា ។ ស្របដឹងគ្នានេះដែរ សម្បទាននៃព្រោះលិកមិនបាននាំមកនូវចំណួលជាតិដូចដែលបានគិតទុកកន្លោះទេ ដែលកាលពីឆ្នាំ ១៩៩៦ ធនាគារពិភពលោកបានទេសូវនៃទាយថានឹងទទួលបាន ១០០ លានដុល្លារក្នុងមួយឆ្នាំ ។ ចន្ទនោះឆ្នាំ ១៩៩៧ ដល់ ១៩៩៨ តែបានប៉ុន្មានថា ការនាំចេញលិកបានប៉ាប់ប្រទេសកម្ពុជាអាចរកបាន ២.៣៤ ពាន់លានដុល្លា (ពីរពាន់មួយរយសាបសិបប្រាំបីនាទីជាបុណ្យ) អាមេរិក តែចំណួលបានសរាប់ស្ថាបន្ទាល់បានជាក់ស្តីក្នុងកំឡុងពេលជាមួយគ្នាតីបានតែ ៥៨.៥ លាន^៤ ដុល្លារអាមេរិកប៉ុណ្ណោះ ។ ជាមួយនេះទៅទៀត ការប៉ះពាល់ពីការធ្វើសម្បទាននៃព្រោះលិកនេះទៅលើសហគមន៍ គិត្យិន្ទំគ្នារណាស់ រាប់បាត់ទៅការការប៉ះរាន់ព្រោះនិងប៉ះពាល់ព្រោះ ។

នៅពេលដែលការការប៊ិធីអុលម្យាប់បានបន្ថែម ក្រោយមកការបាមួយតាតការការប៊ិធីត្រូវបានទែប់ស្ថាត គ្មានឆ្នាំ ២០០៩ ហើយការការប៊ិធីបែបថ្មីដៃច្បាយជំត្រូវបានកាត់បន្ទូយដីមានប្រសិទ្ធភាព ។ ចំពោះដែលចំណោញ ក្នុងរយៈពេលយុទ្ធផលតិត្សិតនៅជាចំណោម ដោយសារតែត្រូវដែលនៅលេសសសល់នៅក្នុងមានគុណភាព ។ ចំពោះក្រុមហ៊ុនខ្លះបានធោះបង់ចោលត្រូវសម្រេចនូវរបស់គេ ។ តែក្រុមហ៊ុនខ្លះទៀតប្រើប្រាស់មុខនឹងការបញ្ចប់ដោយសារការមិនគោរពតាមមុខរបស់ ។ នៅពេកកណ្តាលឆ្នាំ ២០០៨ ធនាគារពិភពលោក បានបញ្ចូនក្រុមដីនូយបច្ចេកទេស ដើម្បីរាយតែលើលើកចំណោះ គ្រប់គ្រងត្រូវប៊ិធីនៅត្រូវសម្រេចនូវបន្ទាប់មកដូចជាអនុសាសនីរោយក្រុមហ៊ុនសម្រេចនាកំង ឬទៀតអាចបន្ទូដែលក្នុងនោះ ៤ ក្រុមហ៊ុនគី (Colexim, Everbright, Timas Preah Vihear and Cherndar Plywood) ដែលវិនិយោគតំបន់ត្រូវដែលមានទំហំ ៣៥០០០០ ហិកតា ។ ក្រុមហ៊ុនសម្រេចនាកំង ដែលកើរការនៅតំបន់ដែលមានត្រូវមានតំលៃខ្ពស់^{៩០} ។ អនុសាសនីរបស់ក្រុមហ៊ុន

⁶ Philippe Le Billon, "The Political Ecology of Transition in Cambodia 1989-1999: War, Peace and Forest Exploitation," *Development and Change*, Volume 31, Number 4, September 2000.

⁷ See Global Witness reports from 1996 to 2002.

⁸ Le Billon, "The Political Ecology of Transition in Cambodia 1989-1999."

⁹ Bruce McKenny, "Questioning Sustainable Concession Forestry in Cambodia," *Cambodia Development Review*, Volume 6, Issue 1, January-March 2002.

¹⁰ McKenney, Yim, and Prom, *Focusing on Cambodia's High Value Forest*. The other two concessions recommended for approval were Samrong Wood Industries and TPP Cambodia Timber Products.

¹¹ Grant Curtis, *Cambodia: A Country Profile*, (Stockholm: Swedish International Development Authority, 1989) cited in McKenney and Prom, *Natural Resources and Rural Livelihoods in Cambodia*.

បច្ចេកទេសនេះ រាជ្យូយទាំងប្រុងជាមួយនិងគោលនយោបាយដែលបានស្លើទីផ្សារកាលពីខែមេសា ២០០៨ ដោយ
ក្រុមត្រួតពិនិត្យថ្វាមួយការងារ ដែលទទួលជីវាតី DANIDA, DFID, GTZ, World Bank. ក្រុមត្រួត
ពិនិត្យថ្វាមួយការងារនេះបានផ្តល់អនុសាសន៍ថា ត្រូវបិទការធ្វើសម្រានថ្វាមួយ បន្ថែមជាបន្ទាត់
ទៀត និង ត្រូវជួយដល់សហគមន៍ថ្វាមួយ ។

ការប្រាក់បង្កើតរឿងនៃខេត្តក្រោម៖

អាជីវកម្មថ្វារិយ៍នៅក្នុងខេត្តក្រចមេដែលរាយនៅក្នុងទស្សនក្នុងផ្លូវត្រូវផ្តាំង ១៩៨០ នៅពេលដែលថ្វារិយ៍
សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋប្រជាពលរដ្ឋសង្គមនិយមអ្នត្តិតាមតាម
កិច្ចពន្លេថ្វារិយ៍មួយផ្តាំងមួយផ្តាំង ១៩៨០ ។ ទេសបិយាយណក់ដោយ វាមិនខ្ញាំងភាគុចនៅថ្វារិយ៍ផ្តាំងសត្វវត្ថុផ្តាំង ១៩៨០
និងដើមសត្វវត្ថុផ្តាំង ១៩៨០ឡើយ ដែលសកម្មភាពការបំថ្វារិយ៍ថ្វារិយ៍នឹងរាយជាមួយនឹងការត្រួតព្រារបស់
យោធានិងមន្ត្រីនៃយោធាភិបាត ២ ។ យោងតាម Global Witness ក្រុមទាំងនេះមានការពាក់ព័ន្ធថ្វារិយ៍
ដើម្បីរាយការការបំការណ៍ ការបំការណ៍ និងការនាំចេញ ១៩៨០ ។

ជាដៃធ្វើកម្មួយនៅការប្រើបង្របស់ថ្នាក់ជាតិ ដើម្បីកាត់បន្ថយការការប់ណែនាំ ប្រព័ន្ធឌ្ឋាន សម្រានត្រូវបានលើកយកមកអនុវត្តឡើងវិញ្ញានថ្នាក់ខេត្ត ។ ចាប់តាំងពី ១៩៩៤ ដល់ ១៩៩៦ រាជរដ្ឋាភិបាល បានធ្វើព្រៃសសម្រានទៅឱ្យក្រុមហ៊ុន ៩ លើធ្វើ ៣០២៦៤៩ បិកតា ក្នុងខេត្តក្រចេះ ។ ពេលនោះមានក្រុមហ៊ុន សម្រានទេ ត្រូវបានឲ្យបានឡើងដំឡើង ១៩៩៩ នៅសល់តែ ១ ក្រុមហ៊ុនបុណ្ណោះ ដែលបន្ទាត់ត្រានិវោះព្រំចំនួន ៥០២៥៣០ បិកតា នៅក្នុងខេត្តនេះ (មិនតារាងទី ២) ។ ទោះបីយោងណាក់ដោយក្រុមហ៊ុនដែលនៅ សែលសល់ចំនួននៅបានបំស្តាត់ការការប់ណែនាំ តិចត្រូវបុណ្ណោះ ។ នៅឆ្នាំ ២០០០ ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាសុ បានចងក្រោងកសារស្តីពីការមិនគារពាណាមកិច្ចប្រព័ន្ធប្រជាពលរដ្ឋក្រុមហ៊ុននៃព្រៃសសម្រានចំនួន ១ នៅក្នុងខេត្ត ក្រចេះ ។ ការមិនគារពាណាមកិច្ចប្រព័ន្ធបានបំស្តាត់ការប់ណែនាំ បរាជ័យក្នុងវិនិយោគតាមដែលកិច្ចប្រព័ន្ធប្រព័ន្ធ បរាជ័យក្នុង ការដាក់ថ្នាក់ជាតិ ការមិនបងផ្លូវប្រចាំឆ្នាំ ការមិនផ្តល់នូវរាយការណ៍បិរព្យូទ័រ មិនគារពាណាមច្បាប់ស្តីពីការវាយតម្លៃបំបាត់បាន ការធ្វើតំណែងត្រប់ត្រង់ព្រៃសិមិនសម្រេច មិនគារពាណាមកិច្ចប្រព័ន្ធប្រព័ន្ធ វិនិយោគ មិនផ្តល់រាយការណ៍ស្តីពីការវាយតម្លៃបំបាត់បាន ពំបាត់ការបណ្តុះបណ្តាលដែលកិច្ចប្រព័ន្ធប្រព័ន្ធ ការបំពេញឯកសារប្រព័ន្ធប្រព័ន្ធ ការបំពេញឯកសារប្រព័ន្ធប្រព័ន្ធ និងបន្ទាត់ការការប់ណែនាំ

¹² Global Witness, *Just Deserts for Cambodia?*, June 1997.

¹³ Cited in Global Witness, *Deforestation Without Limits*, July 2002.

¹⁴ Global Witness, *Going Places*, March 1998.

យ៉ាងចូលនៅទ្វាន់^{១៣} ។ ជាការកត់សំគាល់ ការធ្វើសម្រាននៅក្នុងខេត្តក្រចេះ មានការសហការណ៍ដើម្បីស្ថិតិថ្មីជាមួយអនុភាព យោងក្នុមភាគទី ២ ក្នុងការបំផ្តាញជានិវត្តន៍ និងអនុវត្តការកាប់យ៉ើខុសច្បាប់^{១៤} ។

តារាងទី ២: តម្លៃតម្លៃសម្រាននៅខេត្តក្រចេះ ឆ្នាំ ២០០៤*			
ឈ្មោះក្រុមហ៊ុន	ប្រភពដើមនៃក្រុមហ៊ុន	ទំហំតំបន់ (បិកតា) នៅក្រចេះ	ចំនួនត្រូវការប្រមូល
GAT International Co., Ltd	Malaysia	23,475	5-6
Casotim Co., Ltd.	Cambodia/Russia	131,380	3-6
Samling International Ltd.	Malaysia	143,350	3-5
Pheapimex Fuchan Cambodia Co., Ltd	Taiwan/Cambodia	68,563	5-10
King Wood Industry Pte, Ltd	Taiwan	63,100	3
Everbright CIG Wood Co., Ltd	China	50,225	10-15
Timas Resources Ltd	Singapore	22,437	10-12

* ក្រុមហ៊ុនសម្រានតែវាន់ Chung Shing កម្ពុជាតានធ្វើអាជីវកម្មលើផ្ទៃដីចំនួន ១៣៨,៧៨៧ បិកតា
នៅក្រចេះ និងក្រុមហ៊ុន Thai Boon Rong បានធ្វើអាជីវកម្មលើផ្ទៃដីចំនួន ៦៤,៣៩៥ បិកតា ។
ក្រុមហ៊ុនទាំងពីរនេះត្រូវបានលុបបោះឆ្នែកនៅក្នុងខេត្ត មករា ១៩៩៩ ។ Source: McKeney and Prom, 2002
and Kratie Provincial Government Offices.

នៅពាក់កណ្តាលឆ្នាំ ២០០៤ ក្រុមបច្ចេកទេសដនាការពិភពលោកបានផ្តល់អនុសាសន៍ឱ្យមានតំបន់សម្រានតែមួយគត់នៅក្នុងខេត្តក្រចេះតី Everbright CIG Wood ។ ត្រូវឱ្យប្រើសិទ្ធិ ត្រោននៅក្នុងខេត្ត ឧសភា ឆ្នាំ ២០០៩ Global Witness បានសំណោយមានការលុបបោះឆ្នែកក្រុមហ៊ុនសម្រាន Everbright រួចទៅហើយ ដោយសារការកាប់ប្រើប្រាស់នៅក្នុងតំបន់សម្រានរបស់ខ្លួន និងតំបន់នៅជិតតំបន់សម្រានរបស់ ក្រុមហ៊ុន Pheapimex ។ Global Witness បានចូលចិត្តប្រមាណថា ការបាត់បង់កំរែចូលរដ្ឋចំនួន ២៥០០០០ សំរាប់តែ ក្រុមហ៊ុន Everbright¹⁵ ម្មយកតែ ។

¹⁵ Global Witness, *The Credibility Gap*, May 2001.

នៅក្នុងខេត្តក្រចមេះ មានព្រៃលើមានតាំងលើប្រើប្រាស់នៅក្នុងក្រុមការអាសីអាថ្មីយ៉ែនេះគឺ ឧបករណ៍ព្រៃលុង។
មាន ១៨ ភាគ ក្នុងខេត្ត ហើយមានទីតាំងពិចធាន ៥ គីឡូម៉ែត្រ ពីព្រៃលើមានតាំង (evergreen or semi-evergreen) ដែលជាពាណិជ្ជកម្ម ។ ដូចនេះហើយវាក្នុងតែងតាំងក្នុងស្ថិតនៅក្នុងតាំងបន្ទាល់សំរាប់បង្កើនការ
គ្រប់គ្រងព្រៃលើ ជាមាតិកាត ៩៦ ។

ការធ្វើរៀងចែះនូវឈុមិត្តភាពផ្លូវកសាង

ស្រុកស្ថូលស្ថិតនៅខែកអត្តឃីនៃខេត្តក្រចេះ នៅក្នុងស្រុកនេះមានរបៀប បុរិជិតាស្រោះពីរដីយត្តាស្រឡេ ក្នុងការគ្រប់គ្រងថ្វាយឈើតិ មួយបែបអភិវឌ្ឍ និងមួយទៀតគឺការធ្វើសម្បទាន ។ ពេលគឺមួយចំណោកដែលស្រុកនេះមានផ្ទាក់ទៅក្នុងកណ្តាលប៉ាងក្រុមហ៊ុន សំលើង លើផ្លូវ ១៤៣៣៨០ ហិរញ្ញា ។ ហើយមួយដែលក្រោះជាតិបន្ថែមស្រុកស្ថូល ។ ជាក់ស្មោះការការបែងឈើខសច្បាប់គឺធ្វើឡើងក្នុងតំបន់សម្បទានដែល និងនៅក្នុងតំបន់ការពារធន់ ។

អង្គភាពយោធក្នុមិភាព ២ ជាអ្នកចេញផ្តើមដាន់គេក្នុងការការបែលឱ្យខ្លួនបែនក្នុងស្រុកស្ទឹល ។ ការការបែលឱ្យខ្លួនបែនក្នុងស្រុកស្ទឹល អង្គភាពយោធក្នុមិភាព ២ ធនបំបិទការការបែលឱ្យត្រួចត្រូវបានហើយដែរជាដារដីជាបង្កើតការការបែលឱ្យក្រោមផ្លូវបស់ខ្លួនទៅវិញ ។ ទេនឹងនេះ រួមទាំងត្រួតព្រាសការការបែលឱ្យខ្លួនបែនក្នុងដែនដីរកសត្វត្រូវព្រៃស្រុកស្ទឹលដីដែរ ។ អង្គភាពយោធក្នុមិភាព ២ ក៏ដារប់ពោកកំពួនក្នុងការការបែលឱ្យខ្លួនបែនក្នុងដែនដីរកសត្វត្រូវព្រៃស្រុកស្ទឹលដីដែរ^{៩៧} ។

ក្រុមហ៊ុន សំលើងត្រូវបានផ្តល់សិទ្ធិរោងយុទ្ធសាស្ត្រ អាជីវកម្មការិយាល័យនឹងបាន ឆ្នាំ១៩៩៤ ក្រុមហ៊ុននេះមិនបានបញ្ចូលបំភាគការការបំណើខុសច្បាប់ទេឡើយ ។ ពេជ្ញូយទេវិញ គេបំរែដារប្រើប្រាស់មេធ្យាបាយស្របច្បាប់ដារប្រើប្រាស់ដើម្បីបិទបាននូវការការបំណើខុសច្បាប់ទេវិញ ។ នៅខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៩៧ Global Witness បានរាយការណ៍ថា សំលើង បានទិញបំណើខុសច្បាប់ពីអង្គភាពយោធក្នុងភាគ ២ និងពិប្រជាផន្ល ដោយបំណើទំនៃនោះភាគប្រើប្រាស់នៅក្នុងដែនជាកសត្វ៌ព្រៃស្សុកស្សុល ។ លើសពិនេះឡើង សំលើង បានចំណាយលុយទៅឯក្រឹមប្រាម ដើម្បីដឹកនើរ និងប្រើប្រាស់ដែនជាកសត្វ៌ព្រៃស្សុកស្សុល ។ ក្នុងក្នុងក្រុមហ៊ុន សំលើង ត្រូវបានដោយការប្រើប្រាស់គោលការណ៍ ១៨០០ដុល្លារអាមេរិក

¹⁶ See McKenney, Chea, and Prom , Focusing on Cambodia's *High Value Forest Resources*.

¹⁷ Global Witness, *Just Deserts for Cambodia?* June 1997; Global Witness, *Crackdown or Pause*, February 1999.

¹⁸ Global Witness, *A Tug of War*, March 1997.

¹⁹ Global Witness, *Just Deserts for Cambodia?* June 1997.

ក្នុងមួយខែ^{១៨} នៅថ្ងៃទី២៩៣៩ ក្រុមហ៊ុន សំណើង ត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាលតាំងឡើងដោយពី ៣៤ ដុល្លារ ទៅ ៥៤
ដុល្លារក្នុងមួយថ្ងៃត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាលឡើង ១០០៤ ក្រុមហ៊ុន សំណើង បានចុះបង់ចោល
ការការប័ណ្ណីនៅខេត្តក្រោម៖

ក្រោមពីរសំណើន៍ មានក្រុមហ៊ុន Rethy Mecco បានកែតាមទីផ្សារដែលត្រូវបានចាប់ព្រមទាំងអនុវត្តសកម្មភាពនៅក្នុងស្រុកស្ទឹង ដែលមានចំណាយប្រហែលខេត្ត តិច្ឆួលដែលត្រូវបានគ្រប់ប្រព័ន្ធឌីជាមួយនាម និងការការបែណ្ឌិខុសឆ្លាប់នៅក្នុងដែនដំរកសត្វព្រៃស្រុកស្ទឹង ។ លើមានដឹកចេញឡើងនៅក្រុមហ៊ុន Rethy Mecco ហើយដឹកបន្ទាត់ថ្វីរបស់ក្រុមហ៊ុន ក្នុងមិនមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជីធ្វើសម្រានព្រៃយើទេ ហើយកិច្ចមានតំណែងមេពាក់ព័ន្ធនឹងការងារនេះដែរ គឺតែមិនមានសិទ្ធិអាជីវកម្មលើព្រៃយើទេ^១ ។ ការការបែណ្ឌិខុសឆ្លាប់នៅក្នុងដែនដំរកសត្វព្រៃស្រុកស្ទឹង តិច្ឆួលដែលត្រូវបានគ្រប់ប្រព័ន្ធឌីជាមួយនាម និងការការបែណ្ឌិខុសឆ្លាប់នៅក្នុងស្រុកស្ទឹង ។

ការបិទការការប់ឈើរបស់ក្រមហុន សំលើង នៅឆ្នាំ១៩៩៩ មិនបានធ្វើឱ្យបញ្ជូប់ការការប់ឈើខ្ពស់ ឡាយប់នៅត្រូវក្នុងនេះ ។ នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០០១ Global Witness ឯការយករាលីថា ឈើប្រជាធិត និងឈើបង្កាល ត្រូវបានដឹកចេញទៅប្រព័ន្ធបែរិចសប់គ្រប់រាយជាមួយការបែងកាល ផ្សេងៗ ។ ឈើដែលការត្រួតពិនិត្យនៅក្នុងដែនដុរោះត្រូវបានដោះស្រាយចុះក្នុង និងរទៃក្រិបិយាយអាណាពិបានយកផ្លូវការត្រូវក្នុងនេះ ។ យោងតាមសម្រឺរបស់មន្ត្រីដ្ឋាកិបាល និងអ្នកក្នុង មេបញ្ជាការបូលិសតាមត្រូវដែនជាអ្នកទទួលខុសត្រូវឱ្យមានការដឹកចេញដោយខ្លួនប៉ារំងនេះ^{១០} ។

²⁰ Global Witness, *The Credibility Gap*, May 2001.

²¹ Global Witness, *Press Release*, May 2004.

²² Van Roeun and Solana Pyne, "Taking Back the Trees," *The Cambodia Daily Weekend*, February 21-22, 2004.

សារពិភ័ណ្ឌជូនយុទ្ធសាស្ត្រ ១៩៦០-១៩៧៤

រស់នៅឡើងកងក្រុងភូមិរបស់ភាគី ហើយភាគីត្រួមចាំបែងសេវាប័ណ្ណជាតិ និងចំការ ។

សារធីកណ្ឌល់ពីរយេវិធីផ្លូវ ១៩៧៩-១៩៨៣

ក្រសួងប្រជាជននៅក្នុងមិន
និងចិត្តហាលវាលមានការកើនឡើងវិញ ហើយក៏ទាំងមានការកាប់ព្រមដើរដែរ ។ ជាក់ស្ថិតនៅមិន
ប្រជាជនចូលមករស់នៅវិញ ហើយទាំងកាប់លើដើម្បីធ្វើដឹងសំបែន និងវានៃព្រមដើម្បីធ្វើស្របតាម ប្រមូលដល់
និងអនុដល់ព្រមដើរ ប្រមាណៗសត្វ និងរកត្រីតាមស្ថិដនីនៃព្រការធម្មិ ។ ពេលនោះត្រូវការរបស់ប្រជាជន
លើផនធានដម្លឺជាតិមានការកើនឡើង តែមិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់និរន្តរភាពព្រមដើរទេ ។ តែដូចយកនិង
លក្ខណ៍ភាពកាប់លើបុប្ផបស់ទាហរក និងបូជិសាធារណៈធ្វើឱ្យផនធានដម្លឺជាតិជាក់ចុះហើយខ្សោះ ។ ដើម្បីទូប់ស្ថាត់
នូវការកាប់លើនៅក្នុងដែនដំរកសត្វព្រ រដ្ឋបាលបង្កើតអនុក្រោតមួយដើម្បីការពារតាំងបន្ថែមដែនដំរកសត្វព្រ
នៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៣ ក្រោមការចាត់ថែង និងប្រគល់ប្រជាជនបិស្ស ។

នៅក្នុងភូមិថ្មបាលវាល ប្រជាជនបានវិលត្រឡប់មកតាំងទីលំនៅរបស់គីឡូ ក្រាយរបបបុណ្ណត ។
ចំនួនប្រជាជនមានការកើនឡើង ហើយពួកគេបានការប៉ែន្តារត្រាវិធីធ្វើផ្សេចការ និងការប់ឆេះធ្វើផ្សេងៗដែល
ត្រមានប្រមូលផល និងអនុផលត្រឡប់ និងបរបានពីសត្វ ។ នៅពេលដែលឈ្មោះពេរណាមច្ចូលមកទីពូកនៅក្នុង
និងសត្វត្រូវ នាំឱ្យការប្រមាណ និងការប្រមូលផលពីត្រឡប់ឱ្យលើសពិត្យការរបស់ប្រជាជន ។ ការការប់ឆេះ
លក់ឱ្យឈ្មោះពេរណាមបានធ្វើឱ្យត្រឡប់បង់យ៉ាងខ្សោយត្រឹមលើសលប់ជាងគេ ។ ការហិនបេកចេះត្រឡប់ឱ្យ
បានធ្វើឱ្យឈ្មោះត្រូវ នាកោ និងអនុផលត្រឡប់ឱ្យលើមួយចំនួន ។

សារពិភ័យវិទ្យាអនុកាស ១៩៩៣-២០០៤

នៅក្នុងភ្នំពេញរាល់ពិភោះ ១៩៩៣ ដល់ពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ទទួលរងការការបំផ្តាក្យចិត្តរណាស់
ពីសំណាក់ក្រុមហ៊ុនសំលើពួក និងសកម្មភាពការបំណើឱសង្គាប់របស់ក្រុមទាហោន និងបូលិស ។ ដោយសារភ្នំពេញ
ស្ថិតនៅជិត្រពំដែនវេរីតណាមនោះ ធ្វើឱ្យព្រៃណើនៅក្នុងភ្នំពេញនាយក្រសាងនទ្ទេវការការបំផ្តាក្យខ្ពស់ចាប់ ។
ស្ថិតនៅក្នុងភ្នំពេញនាយក្រសាងនទ្ទេវការការបាយក្រាមប្រាមិនុញ្ញការបំណើឱសង្គាប់នេះនៅតែមានដែល
សំឡុងថ្ងៃទៀត ដោយមន្ត្រីតាមព្រមទំនួន និងលម្អិតវេរីតណាម ។ អ្នកភ្នំពេញប្រទេសការលំបាកការនៃតែប្រើនឹងទា
ក្នុងការរកបំណើឱសង្គាប់បែងរបស់គោលការណ៍ ហើយត្រូវរៀនពួកគាត់បានធ្វើជាករដោយប្រើស្ថិតិកបំណើឱសង្គាប់ ។
និងអនុដល់ព្រៃណើដៃរីងក៏ពិបាកនឹងរកដែរ ។ ចំពោះត្រូវពិភាក់ផ្ទាក់ងារ ហើយដោយសារការនេសានេខ្ពស់ចាប់ ។
ដោយសារតែលទួរភាពបស់អ្នកភ្នំពេញ ក្នុងការពារស្ថានភាពទីផ្សារនិងប្រជុំមិនបាន ទីបន្ទាន់ការស្ថិតិវាបារ
ពិភាក់ណាក បានកសាងអាយុកម្នូយចំណាយអស់ ១២០០០០ ដុល្លារអាមេរិក កាលពិភោះ ២០០៣ ដើម្បីបង្កើត
ទិន្នន័យដល់ស្ថិតិវាបារ ។ ទេះបីជាមានការរំពឹងចាត់ដល់ប្រយោជនីតិវាយធម៌នោះ អាចទទួលបំពេលនៃការបាត់បង់ពិចំណុល
ក្នុងការបង្កើតិវាបារ ក៏លទ្ធផលនៃការបង្កើតិវាបារដើម្បីបង្កើតិវាបារនៅក្នុងការបង្កើតិវាបារ នៅឯណ៌

ការស្នើសិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើម្បីមកតុច ទៅវិនិច្ឆ័យចុះផែផលធានធេរជាតិ នៅក្នុងពិរបស់ជនជាតិស្សរៀង ខេត្តក្រចម

ទាន់យើពុមានសញ្ញាអីជ្រាស់លាស់នៅឡើយទេ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះដែរ ការដែលក្រោមហិរិន សំបើនេះ បាន សាយសង្គមដូរការតែក្នុងមកនេះ បានបើកវីវឌ្ឍនភាពសំរាប់អ្នកជនឡើងត្រួត មកវានឹងនៅទីនេះដែរ ។

ភាពគ្រប់គ្រាន់នៃជនជាតិមួយជាតិបច្ចុប្បន្ន

ពាណិជ្ជកម្ម: ទស្សន៍របស់ប្រជាជនលើភាពត្រប់ត្រានៃផែនធានផ្លូវជាតិនៅក្នុងរដ្ឋបាល							
	អ្នកចិត្ត			អ្នកចិត្តហាយវាង			
	ត្រប់ត្រាន	ជួនត្រប់ជួនមិនត្រប់	មិនត្រប់ត្រាន	ត្រប់ត្រាន	ជួនត្រប់ជួនមិនត្រប់	មិនត្រប់ត្រាន	
ឈើសំរាប់រាយសង្គ់ផ្ទះ	១៧	២២	២០	៥	១៩	៤៥	
ធម៌ត្រូវឈើដែលមិន មែនជាឈើសិបីបុរិ	៩០	២៥	២៥	៥	១៧	៣៥	
ស្វ័យប័ណ្ណមកពីត្រូវ	២៧	១៥	១៣	៥	១៥	៣៥	
សេត្តត្រូវ	០	១៣	៤៦	០	៥	៥២	
ធម៌ត្រូវត្រី	២	៥	៤៥	៥	១៣	៤៣	
ដឹកជញ្ជូន	១២	២២	២០	៥	១៩	៤៥	
ជីថិក	៥	១៥	៣៧	១៥	១៥	៣៥	

ទស្សន៍ដែលបានរាយតាំងលើជនជាតិខាងលើរបស់ប្រជាជននៅក្នុងទំនាក់ទំនងក្នុងពីត្តិ។ នៅក្នុងមិន
ចំពោះអ្នកដែលយល់ថា គេនៅមានយើង្ហីជូននៅ គឺដោយសារតែអាមេរិកលោកត្រូវបាន នៃការណែនាំដែលយល់ថា
គម្រោងមានផែនដានគ្រប់គ្រាន់ គឺដោយសារតែតែយើង្ហីអ្នកការបែងចែកពីឱានគ្រាប់ជូន ។ ការបិនបានសត្វត្រូវ
ដោយសារការបរឡាត្រូវឈើមិនមានការបាយម្រាត ដូចគ្នាដែរចំពោះគ្រឿង គឺដោយសារការនេះនាមខុសច្បាប់ ។
ចំណោកជិត្ត អ្នកដែលយល់ថាគេមានជីសាំរាប់ដើរីស និងជីសាំរាប់គ្រប់គ្រាន់ គឺដោយសារតែតែអាមេរិកលោកត្រូវបាន

វិនអ្នកដែលយល់ថា ដីសំរាប់ធ្វើវេស និងជាជុះមិនស្ថុវត្រាប់ត្រាន់ វិមិនត្រាប់ត្រាន់ គឺដោយសារតែគេមិនអាចធ្វើការជាជុះបានទេ។ ក្នុងតំបន់ការពេរ និងដោយសារតែប្រជាធិបតេយ្យឡើង ។

នៅក្នុងថ្ងៃបាយវាល ចំពោះអ្នកដែលយល់ថាគោតនៅមានឈើត្រប់ត្រានៅទេ គឺដោយសារតែអាចធ្វើឡើងបាន ឬ ចំណោកជូនអ្នកដែលយល់ថា តែមិនមានជនជាន់ត្រប់ត្រាន់ គឺដោយសារតែតែយើងអ្នកមកការប៉ែងប្រើប្រាស់ត្រូវបានបញ្ជាក់ ។ ការបិនបោចសត្វ់ត្រូវពេញ ដោយសារការបរាប់សេវី មិនមានការបាយយាទ់ និងអស់ជីវិកសត្វ់ ។ ដួចត្រូវដែរចំពោះត្រី ដោយសារការនេះសាន្តខុសឆ្លាប់ ពេលគឺការប្រើអាតុយនកកំណើនដាក់ច្បាប់ពុល ។ ចំណោកជីវិត្ស អ្នកដែលយល់ថា តែមានដឹសំភាគប៉ែងប្រើប្រាស់ និងដំដុះត្រាប់ត្រាន់ គឺដោយសារតែតែអាចរំពេញនូវត្រានេះ វិនិយោគដែលយល់ថាគីដឹសំភាគប៉ែងប្រើប្រាស់ និងដំដុះមិនសូវត្រាប់ត្រាន់ វិមិនត្រប់ត្រាន់ គឺដោយសារតែតែមិនមានកំណើនអសទាញ ។ កំនើនប្រជាជនកំដាក់ដោយសារតែតែយើងបាន ។

କୁରୁକୁରୁଶ୍ଵର କୁରୁତ୍ତିଷ୍ଟିଷ୍ଟ ଲିଲାଜେହିନକୁରୁତ୍ତିଷ୍ଟିଷ୍ଟ

ការការណ៍ការប័ណ្ណិត

នៅក្នុងចំណេះរាល់ ការធ្វើស្របតាមត្រូវអនុវត្តន៍ដោយរាល់នានា មួយទេដើម្បីនានា មួយទេ ហើយបានចាប់ផ្តើមឡើងវិញព្រមទាំងបុណ្យ ។ ទាំងអ្នកទីនេះទៅរាល់ដីស្រី និងអ្នកមានដីស្រាល់ពីធីមពកគ្រាន់ត្រូវបានស្វែលស្ថាល់ថាគារមានដីស្រាល់ ។ វិនិមិត្តការវិញក៏មានការទទួលស្ថាល់ជែរ តែដើរការណាមីជំការ

នោះត្រូវបានដំឡើងការអចិន្តកម្មជាស្ថាយចាន់ទី និងលើកប្រជុំដែរឱ្យង់ នៅក្នុងភូមិនេះមានដឹកនាំរបស់ព្រៃនដែលអាចពារិកបាន តែអ្នកភូមិបែរជាមានដឹកនាំក្រោមទីបិកតាប៉ូណ្ឌាង់ នេះដោយសារពួកគាត់ខ្លះកំលើងអូសទាត់ និងកំលាំងមនុស្សក្នុងការការប់ឆ្លាយកម្មកធ្វើជាកម្មសិទ្ធិ ។ នៅក្នុងផ្ទះត្រូវបានការលក់ដូរដីក្នុងភូមិនេះរវាងជាតិ និងជាតិ ។ លើសពីនេះទៀត កំមានការលក់ដីទៅឱ្យគ្រប់គ្រងការប់ឆ្លាយដែលបានបញ្ជូនសិទ្ធិ ។ ចំពោះការហ្មត្តុលពិសេសរាជក្រឹងបានបញ្ជូនសិទ្ធិ ។

ជំនួយភាសាអង់គ្លេស

ការចំណាយ ១២០០០០ ដុល្លារអាមេរិច ដើម្បីកសាងអាយុកនៅក្នុងថ្មីបាលវាល កាលពីឆ្នាំ ២០០៣
តើដើម្បីបង្កើនទិន្នន័យស្រួរនេះនៅ ។ ដើម្បីប្រើប្រាស់ថ្មីកពីអាយុកនេះ ដូចជាគេត្តិការណ៍បានផ្តល់នូវការងារទៅក្នុងថ្មីបាលវាល ៩១
គឺជាការងារទៅក្នុងថ្មីបាលវាល និងដំឡើងលើជីប្រមាណ ៥បីកតា ។ តែនៅបិវិវឌ្ឍន៍អាយុកនេះ គោរចធ្វើស្របលើផែដល់ខ្លះ
១០០បីកតា បើតាមសំដីលោកមេក្នុង ។ នៅពេលដែលដឹងពីភោះជាកម្មសិទ្ធិរបស់កសិករណាម្នាក់ហើយនោះ
គេត្រូវឱ្យគាត់បង់ស្រួលចំនួន ១៥០គីឡូក្រាមក្នុងមួយរដ្ឋវិទ្យាដើម្បីថ្មីរក្សាអាយុក ។ ប្រជាជននៅក្នុងថ្មីបាលវាល
មួយចំនួនរាយការណ៍ថា មានបញ្ហាផែនក្នុងបង់ប្រាក់នេះ បើត្រូវបើសិនជាកសិករនោះមិនបានបង់ បុទ្ទកដីឱ្យនៅ
ចំនេះនោះ គឺនឹងធ្វើការដកបុរាណដីនេះទៅឱ្យអ្នកដៃទែរទៀត្យមចាំងអ្នកក្រោពីក្នុងនេះដែងដែរ ។ នៅប្រយោជន៍
ពីអាយុកនេះ មិនទាន់លើចម្លាតនៅទីយោទ ។

అంతటాన్నిగ్రహించడానికిప్పి వీటిను నొప్పిలేకిన లోపాలితిలో పిల్లలుగావాడ

ຕາກະເລີ 4: ຍັງແຫຼ່ງສາຜູ້ກັບການປະກອບຮະພິຕີມິວິດ (ເຄື່ອນໄຫວ ມີຜົນກາ ແລ້ວ ແລ້ວ)

	ចំនួន	ផ្នែកបាលវាល
ជំងុំដែល (ធ្វើត្រូវពីរប្រឈម)	៥៦ (៥៤)	៦០ (៤៨)
ជំងុំពន្លេរចនា	២១ (២០)	៤៩ (៤៨)
ចិត្តធមជ្រក	៤០	៣៩
ចិត្តធមមាន់	៤៧	៤៤
ប្រមូលស្សែងពីវ៉ាត្រា	៤៥	៤៤
ប្រមូលអនុផលដៃរឿងទ្រពីតីវ៉ាត្រាយើ	៥៥	៤០
ប្រមាណៗ ប្រាប់សត្វវ៉ាត្រា	១១	៤
នេស្សាន់	៥៣	៣៧
ធ្វើ និងលក់របស់របា	៤	០
ទិញ និងលក់ទិញ	៥	៩
លក់កំលាំងពលកម្ម	១៩	៣៧
	n=59 មិល	n=61 សំរាប់ចំណោមវាល

សមាជិកត្រូវរាជាមធ្យមភ្លើងចំណោមត្រូវរាជាជំង ៥៥ នៅក្នុមិនិល តី ៤,៩ពាណាក់ ហើយដែលមានអ្នកដែលរាជធ្លើការនារបានជាមធ្យមស្ថិនីង២,៣៨ នាក់ ដែលភ្លើងនោះ មានកំលាំងប្រសិនីង ១,១៩នាក់ និងកំលាំងស្រី និងកុមារស្ថិនីង ១,២៦នាក់ ។ នៅក្នុមិថ្នូរបាលវាល សមាជិកត្រូវរាជាមធ្យមភ្លើងចំណោម ៦១ ត្រូវរារ តី ៥,៤៤ នាក់ ហើយដែលមានអ្នកដែលរាជធ្លើការនារបានជាមធ្យមស្ថិនីង២,៥៨ ៥៩ នាក់ ដែលភ្លើងនោះ មានកំលាំងប្រស ស្ថិនីង ១,២១ នាក់ និងកំលាំងស្រី និងកុមារស្ថិនីង ១,៣ពាណាក់ ។

ការជំនួយដំណរៀ

នៅក្នុងមិនិជាម មានចំណាំ ក្នុងចំណោម ដែលត្រូវបានសំភាសន៍ បានធ្វើវិស្ស ។ ទំហំដីផ្លាមជ្រួម
ដែលគេធ្វើការដំឡើងពាល់ពីរដូរកន្លែងទៅដោយត្រូវបានទាំងចំណាំ នៅតី ១,២១ហិកតា ហើយទិន្នន័យជ្រួម
ដែលគេទទួលបានគីឡូ,០តោន ប្រុះ,៦៥តោន ក្នុងមួយហិកតា ។ មាន ២១ត្រូវបានដែលបានសំភាសន៍ បានដំឡើង
លើដីចំការ ។ ទំហំដីចំការជ្រួមដែលបានធ្វើការដំឡើងពាល់ពីត្រាំងកន្លែងទៅដោយត្រូវបានទាំង២១នៅតី ៩,៤៧
ហិកតា ហើយទិន្នន័យស្រីរដែលទទួលបានជ្រួមពី១១ត្រូវបានដែលបានធ្វើស្ទើសុំការ គីឡូ,៣៥ តោន ។

ការដំឡើងដំណាំ គឺជាយុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់ដើម្បីបំពេញបន្ថែមទូទៅត្រូវការស្រែបង្ហាញអ្នកចាំងពីរ ហើយជាការងារដែលសមាជិកត្រួសារចំណាយពេលវេលាដែន្មីនៅក្នុងក្រុមហ៊ុន កសិករធ្វើផ្លូវជាចំបង ទោះបីជាគេត់ឡើលបានទិន្នន័យស្រួលចំណាយ (ដោយសារតមិនប្រើដិតិមិ និងបច្ចេកវិទ្យា) ។ ការព្រឹកដីនៅក្នុមហ៊ុន មានកំណត់ ដូច្នេះដើម្បីការរបស់ពួកគោលនាមទំហំតួច និងមិនអាចព្រឹកឡើតាមទេ នៅក្នុមថ្មបាលវាមិនត្រួសារដើម្បីស្រួលដែលបានទិន្នន័យស្រួលចំណាយ និងចំការមានចំនួនប្រហាក់ប្រហេលត្រូវការស្រែបង្ហាញអ្នកចាំងពីរ ទោះបីទៅបានទិន្នន័យស្រួលចំណាយ និងទិន្នន័យស្រួលចំណាយ

ກໍ່ເຜົຍ ຊາມ ດັວຍເກມ ທີ່ມີຄວາມສຳເນົາໃຫຍ່ ເພື່ອໄດ້ຮັບອະນຸຍາຍຕົວຢ່າງເປົ້າມີຄວາມສຳເນົາໃຫຍ່ ແລ້ວ ດັວຍເກມ ຖ້າມີຄວາມສຳເນົາໃຫຍ່ ເພື່ອໄດ້ຮັບອະນຸຍາຍຕົວຢ່າງເປົ້າມີຄວາມສຳເນົາໃຫຍ່ ແລ້ວ ດັວຍເກມ ຖ້າມີຄວາມສຳເນົາໃຫຍ່

ការចិត្តិមស្ស

៤០. ត្រូវសារ ក្នុងចំណោម ៥៥ ត្រូវសារដែលបានសំភាសនឹងទៅក្នុងក្នុមមិនបានចិត្តឱ្យដ្ឋាកាលពីផ្លូវការណឹងទៅនេះ ។ ជាមួយមប្រជាដុំដើម្បីក ពាក្យរាល ។ ប្រហាក់ប្រព័លគ្នាដែរ មាននៅ ក្នុងចំណោម ៥៥ ត្រូវសារដែលបានសម្រាតនឹងទៅក្នុមមិនបានចិត្តឱ្យមានកាលពីផ្លូវការណឹងទៅ ។ ចំនួនមានជាមួយមដែលត្រូវសារទាំងនេះ បានចិត្តឱ្យ គឺ ១០ក្បាល ។ ទោះជាដុំធ្វើកំដោយមាន ៤ ត្រូវសារចិត្តឱ្យមានលើសពី ២០ ក្បាល ។

នៅក្នុងចិត្តបាលវាលិពុទ្ធមាន ៣៥គ្រសារក្នុងចំណោម ៦១គ្រសារដែលបានសម្រាស់ បានចិត្តឱមជ្រើកកាលពីផ្លូវការនៃទេរ ។ ចំនួនជ្រើកជាមធ្យមដែលគ្រសារទាំងនេះចិត្តឱមគឺ ២,៨៩ភាល ។ លើសពីនេះទេរមាន ២គ្រសារចិត្តឱមជ្រើក និងក្នុងជ្រើកលិសពី ២០ភាល ។ ក្នុងពេលជាមួយគ្មាននេះដែរមាន ៤៥គ្រសារដែលបានសំភាស់ ក្នុងចំណោម ៦១គ្រសារ បានចិត្តឱមមានការពិនិត្យការនៃទេរ ដែលមានចំនួនជាមធ្យមគឺ ៦,៩ភាល ។

ដោយសារមានផ្លូវលំទៅការនៃភូមិទាំងពីរ ធ្វើឱ្យផលពិការចិត្តធមសត្ថរបស់អ្នកភូមិមានទឹង្សារ ព្រះមាន
ឈ្មោះពុកណាលម្អូលទៅទីព្រៃនោនីនោះ ។ ការចិត្តធមដ្ឋិករបស់អ្នកភូមិ ជាមុខរបរបែន្ទូមសំខាន់មួយ ដើមីជួយ
លើកស្តីយប្រាក់ចំណូលបែន្ទូមឡើង ។ ការចិត្តធមមានកំបានផ្តល់ជាមាត្រាពិសេសសំរាប់ពិធីផ្សេងៗ និងងាយ
ស្រួលភ្លើងការលក់ដូរគ្ន់ ។

ការប្រចាំឆ្នាំរបស់លោកស្រី

នៅក្នុងមិនមាន ៤៩ ត្រូវសារក្នុងចំណោម ៥៩ត្រូវសារដែលបានសំភាសន៍ បានប្រមូលសេរីវ៉ាន់ពីថ្វាយឱ្យកាលពីត្បៃក្នុងទៅ ។ ក្នុងចំណោមនេះ មាន ៣៧ត្រូវសារ បានចូលក្នុងថ្វាយឱ្យបានដោយត្រូវសេរីវ៉ាន់ពីថ្វាយឱ្យដែលពួកគេប្រមូលបានមានដឹងជាតុ៖ ហើយ និងដឹងឈើចំនួនម៉ោងប្រភេទខុសទៅគ្នា ។ ដល់ថ្វាយឱ្យដែលត្រូវសារភាគត្រូវប្រមូលបានគឺ ទាំងអស់ (៣២) ផ្លូវ(១៦) ផ្សិត(២៥) ផ្សែក្តី(២២) ចុងដំបង(២១) ^៣ ដែលត្រូវសារភាគត្រូវប្រមូលបានគឺ ទាំងអស់ (៣២) ផ្លូវ(១៦) ផ្សិត(២៥) ផ្សែក្តី(២២) ចុងដំបង(២១) សំខាន់ជាងនេះទៅឡើតិចមាន ៥៥ ក្នុងចំណោម ៥៩ត្រូវសារដែលបានសំភាសន៍ បានប្រមូលដែលធ្វើឡើត្រូវពីថ្វាយឱ្យកាលពីត្បៃក្នុងទៅដែលក្នុងនោះមានពាណិជ្ជកម្ម ៣៧បានប្រមូលសេរីវ៉ាន់ពីថ្វាយឱ្យបានដោយត្រូវសារភាគត្រូវប្រមូលបានគឺ ទាំងអស់ (៣២) ផ្លូវ(១៦) ផ្សិត(២៥) ផ្សែក្តី(២២) ចុងដំបង(២១) សំខាន់ជាងនេះទៅឡើតិចមាន ៥៥ ក្នុងចំណោម ៥៩ត្រូវសារដែលបានសំភាសន៍ បានប្រមូលដែលធ្វើឡើត្រូវពីថ្វាយឱ្យកាលពីត្បៃក្នុងទៅដែលក្នុងនោះមានពាណិជ្ជកម្ម ៣៧បានប្រមូលសេរីវ៉ាន់ពីថ្វាយឱ្យបានដោយត្រូវសារភាគត្រូវប្រមូលបានគឺ ទាំងអស់ (៣២) ផ្លូវ(១៦) ផ្សិត(២៥) ផ្សែក្តី(២២) ចុងដំបង(២១)

²³ The numbers in parenthesis in this and subsequent sections indicate the number of households involved in this activity.

ផលថ្វារិយ៍ធ្វើនៅទ្រព័ត ដែលត្រូវរាយការជ្រើនប្រមូលបានមាន ជីវិត(៣៤) ខស(៣០) ស្សវ(២០) ជីវិត(១៣) និងស្សវខាន់មា(១១) ។ ដោយនេះភូមិធមុន មានអ្នកប្រមូលដល់ថ្វារិយ៍ជ្រើន ហើយរកបានជ្រើនប្រភេទ និងការរកចំណូលបានពីជីវិតបានជ្រើន គិតថ្មីការប្រមូលដល់ថ្វារិយ៍ភាពយ៉ាងឱ្យក្នុងស្ថាបន្ទាត់ ម្នាយក្នុងការប្រកបប្រចិត្តិមជ្ឈិត ។

ការប្រព័ន្ធនិងការជាក់ស្នើកំស្តី

នៅក្នុងមិនមានពេល ១១ ត្រូវសារក្នុងចំណោម ដែលត្រូវរារ៉ាដ់លទានសម្បាលនឹង ទទួលស្ថាល់ថា ពួកគេបានបាត់ ប្រជាក់អន្តាក់សត្វនៅក្នុងផ្ទះកន្លែងទៅ ហើយភាគចេន្ទនៃអ្នកទាំងនេះ (ពន្លាក់) មិនបានបរឡាត្រូវប្រជាក់អន្តាក់ពីកញ្ចប់ទេ ពោលគឺមួងក្នុងមួយខែប្រុតិចជាងនេះ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក់ដោយ អ្នកបរឡាត្រូវនិងជាក់អន្តាក់ទាំងនេះបានចាប់ និងសម្បាប់សត្វវែត្រ ១៥ប្រពេទខែស្អាត្រមាន ត្រកូត ត្រាន់ពេញ ឲ្យស អណ្តិត ស្អាត្រ កំប្រិយាត ដ្ឋាកវែត្រ នន្យាយ មានវែត្រ ពស់ និងសំពោះ ។ ត្រូវបើករបរឡាត្រូវសត្វវែត្រនៅតែប្រពេទនៅក្នុងវែត្រដើម្បីនៅក្នុងពាណិជ្ជកម្ម ។

ស្រីអេងអត្ថាគនក់ដែរ នៅភូមិថ្មីបាលវាយ មានចំពោះក្នុងចំណោម ៦១គ្រួសារដែលបានសម្រាប់
បានរាយការណ៍ៗថា ពួកគេបានបញ្ចប់អន្តោះកំស្តីកាលពីឆ្នាំក្នុងនេះ ។ គ្រួសារមួយចំនួនក្នុងចំណោមអ្នកទាំង
នេះ(គ្រួសារ) បានឡើបរបាយចំណុចបុណ្យមួយចំនួន ។ អ្នកបរបាយ និងដោកអន្តោះកំស្តីក្នុងភូមិថ្មីបាលវាយ
បានចាប់ និងសម្រាប់ស្ថិត ជប្រវត្សធមុនុយត្រូវមែន ទន្លេរាយ ត្រួតពិនិត្យ អណ្តឹក នៃការ កំប្រក កណ្តាលប្រជុំ

និងសំពាល់ នៅក្នុងមិថ្យបាលវាល បានបញ្ជាក់អំពីការចែរយុទ្ធសាស្ត្រថ្លោកនៅក្នុងគោលដៅ ដែលផ្តល់បញ្ជាក់អ្នកជាអ្នកប្រជាធិបតេយ្យ មានអ្នកក្នុងមិថ្យចិត្តចិត្តបុណ្យការ ដែលបានការការបរបានៗ និងការដាក់អន្តាក់សត្វ ។

ការនេស្សាគទី

នៅក្នុងមិន មានចំណេះដោយមីន ត្រូវសារក្នុងចំណេះដោយមីន ត្រូវសារដែលបានសម្រាប់បាននៅសាខាព្រឹត្តកាលពីត្រូវក្នុង
ទៅ ។ មីនត្រូវសារ ក្នុងចំណេះដោយត្រូវសារទាំងនេះបាននៅសាខាព្រឹត្តិយោងពីចម្លងក្នុងមួយថ្ងៃ ហើយក្នុងនោះមាន ២១
ត្រូវសារទ្រូវពន្លាសាខាព្រឹត្តិយោងពីចម្លងក្នុងមួយសប្តាហើ ។ ព្រឹត្តដែលនៅសាខាបាន ដោយប្រជាធិនាទនៅក្នុងក្នុងមិន គឺ
ព្រឹត្តលោក(២២) ស្រកាកាយ(៩៤) ត្រីរោល(១៩) ត្រីផំង(១៩) ត្រីចង្វារ(១៩) ត្រីនេល(១៣) កញ្ញា(១៩)
ព្រឹត្តអាមេរិក(៩០) និងព្រឹត្តកំ(៨) ។ ក្នុងមិនស្ថិតនៅជិតស្តីដំប្រកួលដែលវ៉ាត្រកនេះបញ្ជាក់ចូលទៅក្នុង
មន្ទីរបេត្តក្នុង ហើយតាមការវិញ្ញុវិធីនានាព្រឹត្តិយោងថ្មី ។ ដើម្បីបើសកម្មភាពនៅសាខាខ្មែរដើម្បីខ្សោយការងារចុង
ព្រឹត្តនៅតាមអ្នករំក្បែរទេនោះគឺ កំមានត្រូវដោចចិនបានពាក់ព័ន្ធក្នុងសកម្មភាពនេះជាតីកញ្ញាប់បញ្ចាក់ថា ការ
នៅសាខាដោរសំខាន់សំរាប់អ្នករំក្បែរ ។

នៅក្នុងចិត្តបាលវាលមាន ៣២គ្រួសារក្នុងចំណោម ៦១ គ្រួសារដែលបានសម្រាប់បាននេះសារពីការបាយក្សាហងទេ ។ ៣៣ គ្រួសារក្នុងចំណោមគ្រួសារទាំងនេះបានចាប់ពីយោងហេរិយាមាសំមុនក្នុងមួយសប្តាហ៍ហើយ ៣៣ គ្រួសារដូចនេះទ្រូវតាននេះសារពីយោងតិចមុនក្នុង ១ ខែ ។ ព្រឹងដែលចាប់ដោយគ្រួសារភាគចំនួននៅក្នុងចិត្តបាលវាលមាន ព្រឹងណែនាំ(៤៥) ព្រឹងឆ្នាំ(៤៥) ព្រឹងសំ(៣៣) ព្រឹងក្រាត់(៥) និងព្រឹងភ្លាមៗ(៥) ។ ប្រភពព្រឹងមកពីអូរមួយនៅថ្ងៃការងារលើនៅក្នុងនេះចំណាយប្រមាណ២គីឡូរ៉ែមៗ ។ ហើយការកសាងរាយទីកម្មនេះបានធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី២៩ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២២ នៅប្រទេសកម្ពុជា ។ ហើយការកសាងរាយនេះបានធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២២ នៅប្រទេសកម្ពុជា ។

ការផ្តល់ពិនិត្យចលនក៍ និងការទិញរចនាប្រកបដែលសម្រាប់

នៅក្នុងភូមិធម៌មានទៅត្រូវសារក្នុងចំណោមដែលបានសម្ងាត់នឹង មានមុខរបរជិត្យចេលកំណើនពីផ្លូវក្នុងខេត្ត ទៅនឹងដែលជិតដោយត្រូវសារទាំងនេះគឺ ស្រាស អង្គរ ត្រពាំងស្វារនិងកំព្យូងបុស្សី នៅថ្ងៃហាលវាលពុមាននរណាម្ពាកំក្នុងចំណោមអ្នកដែលបានសម្ងាត់នឹងដើរជិត្យចេលកំណើនដើម្បី នៅថ្ងៃហាលវាលពុមាននរណាម្ពាកំក្នុងចំណោមអ្នកដែលបានសម្ងាត់នឹងដើរជិត្យចេលកំណើនដើម្បី

ស្រុកមិនមានតែគ្របាល តួនចំណោមទេគ្របាលរៀលបានស្ថាសន៍ ហានកចំណូលពីការទិញផ្ទាល់កំនើងផ្ទាល់ក្នុងផ្ទាល់ខ្លួនទៅ មុខទំនើងផែលបានទិញផ្ទាល់កំដោយគ្របាលទំនើងនៃគ្របាល ត្រឹមទេស ត្រឹម-ប្រហក ហន្លេដុចជាព្យាប់ ឱ្យមស អង្គរ និងចុះពេញ នៅក្នុងថ្មីបាលវាយមានតែមួយគ្របាលគត់ដើម្បីចាត់កំណើងការទិញផ្ទាល់កំនើង ។ គ្របាលនេះជាអ្នកទិញផ្ទាល់ និងលក់គ្របាលទំនើងទេស ។

ការមានជូនថ្មីប៉ុណ្ណោះរាយក្រាប់អ្នកភូមិជនជាតិដើមទេនឹងការវិកចំនួនដែកទីផ្សារ ។ តែវាមិនបានធ្វើឱ្យពួកគេការឃើញជាដាយហាងទិន្នន័យ បុន្ណោះជូនថ្មីទេ ។ មានជូនថ្មីជាលិក្ខិបិមុខប៉ុណ្ណោះ ដែលបានធ្វើសំរាប់លក់គិសំរាប់ការប្រើប្រាស់ក្នុងប្រុក ហើយទៅនឹងលក្ខណៈទិញ្ញរមលក់ចេន្ទិនៃជាតិក្រៀមទេ ។ នៅពេលនោះ អ្នកជូនថ្មីខ្លះនៅតាមទីផ្សារក្នុងប្រជាពលរដ្ឋប្រចាំឆ្នាំបានចូលរួមចំណែកជូនថ្មីប្រចាំឆ្នាំ ។

କାର୍ତ୍ତିଷ୍ଠାନ

នៅក្នុងមិនមាន ១៩ ត្រូវសារក្នុងចំណោម ៥៩ត្រូវសារដែលបានសម្រាតី បានរកកំពើតាមរយៈការលក់
ពលកម្មភាពពីផ្លូវក្នុងខេត្ត ។ ភាគច្រើននៃការងារទាំងនេះ បានធ្វើក្នុងក្នុង ហើយច្រើនតែការងារដែកស្ថិជ
ច្រើនត្រូវ កាប់ឆ្នាវិញ ហើយស្ថិជាការពាណិជ្ជ និងកាប់បុស្សី ។ សកម្មភាពបែបនេះ ភាគច្រើនមានរយៈពេលខ្លួន
និងទៅតាមរដ្ឋវាគល ។

ហើយប្រជុំបញ្ជីនឹងក្នុងមិច្ចបាលវាមិត្តមាន ពាណិជ្ជសារ ក្នុងចំណោម ៦១គ្រូសារដែលបានសំភាសន៍បានរកកំព្យួលកម្ពុជាលើផ្លូវក្នុងទេរ ។ មានការងារខ្លះបានធ្វើនៅក្នុងក្នុម ការងារមានឯកចាត់ ដែកស្ទើបោចឆ្លៀវ ត្រួតកាត់ និងបាក់បែនផ្លូវដោយដៃ កំដូចជាស្ថានវ៉ាត្រសំរាប់ចំការដែរ ហើយការងារទាំងនេះគឺភាគគ្រឿនតាមរដ្ឋរការ ។ ក្រោពីនេះប្រជាជននៅក្នុងមិច្ចបាលវាមិត្តមានទៅធ្វើការនៅតាមចំការប្រមូលតាមការដ្ឋានសំណង់ អ្នកលើសែនយោនីនៅរោងចក្រការណ៍យើនៅក្នុងស្រុកស្សូលដងដែរ ។ ភាគគ្រឿននេះការងារនេះជាការងារដែលមានរយៈពេលខ្លួន ហើយមានកំវិធិនឹង ។

ଜୀବନପ୍ରଭୃତୀ ଶାକଶିଖିତାମାଲା ଏବଂ ଚନ୍ଦ୍ରମାଲା

ការទិញ និង ការលក់

ចំណុចគ្រឿងចាប់អារម្មណីតិចលើការទិញ និងកាលកំឡើងភ្លុងភ្លូមិជិល និងផ្ទបាលវាល ដាច់ឡើងមានភាពស្របដៃងគ្មានប្រចើន ។ ចំពោះតម្លៃដី មិនទាន់មានលេខថ្លារនៅភ្លុងភ្លូមិទាំងពីរក្នុងបុរីនិលបំនែបាននៅតាម

ពាណិជ្ជកម្ម និងការលក់តាមត្រួសរាយ ខេមចូល ឆ្នាំ២០១៨				
	ចិន	លក់	ចិន	លក់
ដី	៦	០	៦	២
ពលកម្ម	៤៩	១៩	៣៣	៣៣
ប្រុវា - ប្រុវា - អង្គរ	៤២ (១៨) (៣៦)	២៥ (២៥) (០)	៩៦៨ (៩៨) (៤៨)	៩៩ (៩៩) (០)
ជំណោះសារបំលក់	៤៨	១៤	៤២	៤
គោលនយោបាយ	៩០	២៤	៥	៥
ផ្លូវ	៤៥	២៧	៤១	២៤
ផលពិះត្រាសើ	៦	២៥	១១	១១
សត្វត្រា	៣៤	៥	២៣	០
	ន=៤៩ មិល		ន=៦១ ថ្ងៃបាលវាម	

ការលក់ជីវិថី

នៅក្នុងរដ្ឋមិនិល មាន ៦ ត្រូវសារក្នុងចំណោម ៥៩ ត្រូវសារដែលបានសម្រាស់ បានទិញដីកាលពីប្រាំឆ្នាំ
កន្លែងទៅ ៤ ត្រូវសារ បានទិញដីចំការ ហើយ ២ ត្រូវសារឡើងបានទិញដីលំនៅដ្ឋាន ១ ទំហំដីចំការទាំង ៤៨៧ គី
មានទំហំ ១.៥ ហិកតា ១ ទំហំដីលំនៅដ្ឋានទាំង ២ ឡើងតី ៧៥០ ម៉ែត្រការរ៉ែ ហើយនឹង ១៥០០ ម៉ែត្រការរ៉ែ ។ ដើ
ឡើងតី បានទិញពីសាធាថ្នី និង ពាយីតីឡើងបានទិញពីស្វ័យប័ណ្ណ ។ ពុំមានត្រូវសារណាក្នុងចំណោមអ្នកដែល
ដែលបានសម្រាស់នៅក្នុងរដ្ឋមិនិល បានធ្វើការលក់ដួងដីនៅក្នុងប្រាំឆ្នាំកន្លែងទៅនេះទេ ។

នៅក្នុងចិត្តហាលវាល ឬគ្រសារ ក្នុងចំណោម ៦១ គ្រសារដែលបានសម្រាសន៍ បានទិញដើរាលពី ម៉ោង កន្លែង
ទៅ ១ ៩គ្រសារក្នុងចំណោម ឬគ្រសារនេះបានទិញដើរាល ៣ ខ្សែតី ហើយអ្នកដៃទេទៀតទិញម្នាក់ទាំង ១ខ្សែតី ដូចជាផី
ដីដែលបានទិញសរុបចំនួន ៥ ខ្សែតី ឬ ក្នុងចំណោម ៥ខ្សែតីនេះ មាន ៤ ខ្សែតីជាបីចំការ ១ខ្សែតីជាបីស្រី និង ៣ខ្សែតី
ទេទៀតជាបីលំនៅផ្ទាល់ ១ ដីចំការ ៦ ខ្សែតីមានទំហំ ០.២ ហិកតា ០.៤ ហិកតា ហើយ ២ខ្សែតីទេទៀតមានទំហំ ០.៨
ហិកតា ឬ បីស្រី ១ខ្សែតីមានទំហំ ០.៥ហិកតា ឬ ដីលំនៅផ្ទាល់ ៣ខ្សែតី មានទំហំ ៤០ម៉ែត្រការេ ៤០០ម៉ែត្រការេ
និង ០.៥ហិកតា ឬ ៤ខ្សែតី បានទិញពីសាថ់ព្យាតិ និង ៤ខ្សែតីទេទៀតបានទិញពីជនជាតិស្សីនៃដៃទេទៀត ។

ជាការកត់សំគាល់នៅថ្ងៃបាលវាល មានពិភពលោករួចចំណោមព្រៃសារដែលបានសម្ងាត់ បានលក់ដីកាលពីផ្សាយកន្លែងទៅ ។ ទាំងពីរព្រៃសារនេះបានលក់ដីលំនៅផ្ទាល់ដែល ១ឆ្នាំពីមានទំហំ៥០ ម៉ែត្រការេ ហើយទេញពីឡើតមានទំហំ ១៨០ ម៉ែត្រការេ ។ ដើម្បីបានលក់ទៅអ្នកបានការិយាល័យបាន

การสืบยม

នៅក្នុងមិន ២១ត្រូវរាជក្ខុងចំណោម ៥៥ត្រូវសារដែលបានសម្រាយនៅ បានដូលអ្នកក្នុងដែលទីត្រូវធ្វើការរួចរាល់
កាលពីឆ្នាំក្នុងនេះ ។ ការងារចំបងគឺការការបំភារព្រឹកដីស្រី ។ ការងារដីទេទៀតគឺការដកស្តី ការប្រព័ន្ធដែល
និងធ្វើរួចរាល់នៅថ្ងៃស្អែក និងការភ្នាព្រមទាំងការដារដោយជំរឿក ។ ដូចបានបញ្ជាក់ខាងមិន ៣៥ត្រូវ ក្នុង
ចំណោមរាជក្ខុងដែលបានស្រាវជ្រាវនៅក្នុងមិន ៥៥ត្រូវសារដែលបានសម្រាយនៅ បានដូលអ្នកក្នុងដែលទីត្រូវធ្វើការរួចរាល់ ។

នៅក្នុងចិត្តបាលវាលមានទៅ ៣ពាណិជ្ជកម្ម ក្នុងចំណោម ៦១ ត្រូវបានដែលបានសម្រាប់ បានដូលអ្នករួម ដៃទេស្ថិត្រីការគួរតែកាលពីផ្សំកន្លែងទៅ ។ ការងារទាំងនេះគឺ ដកស្តីង បោចឆ្លោះ និងប្រព័ន្ធតែ នៅលើដីប្រែ ។ ដូចមានជំរាបជូនខាងដើមមាន ៩ពាណិជ្ជកម្ម ក្នុងចំណោម ៦១ ត្រូវបានដែលបានអង្កោតនៅក្នុងរួមចិត្តបាលវាល បានដើរការដើម្បីរកកំប្រឈានពីផ្សំកន្លែងទៅ ។

ការលក់ផ្ទរក្រោម

នៅក្នុងក្នុងមិថុល មាន ១២គ្រូសារ នៃ ៥៥គ្រូសារដែលបានសម្រាប់ បានទិញប្រាក់ និងអនុរកាលពីផ្ទាំកន្លែងទៅ ។ ក្នុងនោះ ពាយឱការ បានទិញអនុរ ហើយ ១៥គ្រូសារ បានទិញប្រាក់ ។ បិរិយាណជាមធ្យមនៃប្រាក់ដែលបានទិញ ដោយ ១៥គ្រូសារ នោះគឺ ៤៩៥ គិត្យក្រាម ។ បិរិយាណជាមធ្យមនៃប្រាក់ដែលបានទិញ ដោយ ១៥គ្រូសារ នោះគឺ ៤៩៥ គិត្យក្រាម ។ ចំណោកនៅមិថុល មាន ៥៥គ្រូសារនៃគ្រូសារដែលបានសម្រាប់ បានលក់ប្រាក់ កាលពីផ្ទាំកន្លែងទៅ ដោយមានចំនួនជាមធ្យមគឺ ពាយឱការ ៣៣៦ គិត្យក្រាម ។

នៅក្នុងក្នុងក្នុងមិថុល មាន ៤៦គ្រូសារក្នុងចំណោម ៦១ គ្រូសារដែលបានសម្រាប់ បានទិញប្រាក់ និងអនុរកាលពីផ្ទាំកន្លែងទៅ ។ ក្នុងនោះ ៤៥គ្រូសារ បានទិញអនុរ ហើយមានចំនួន ១៥គ្រូសារប៉ុណ្ណោះបានទិញប្រាក់ ។ បិរិយាណជាមធ្យមនៃប្រាក់ដែលបានទិញ ៤៥ គ្រូសារ គឺ ៤៥០ គិត្យក្រាម ។ បិរិយាណជាមធ្យមនៃប្រាក់ ដែលបានទិញ ៤៥គ្រូសារ គឺ ៤៥០៥ គិត្យក្រាម ។ ផ្ទុយឡើង នៅក្នុងក្នុងមិថុល មាន ១១គ្រូសារនៃអ្នកដែលបានសម្រាប់ បានលក់ប្រាក់ កាលពីផ្ទាំកន្លែងទៅ ដោយមានបិរិយាណជាមធ្យម ១៩៣ គិត្យក្រាម ។

ដំណោះស្រាយកំណត់

នៅក្នុងក្នុងមិថុល មាន ៥៥គ្រូសារក្នុងចំណោម ៥៥គ្រូសារដែលបានសម្រាប់ បានទិញប្រាក់ដែលបានទិញប្រាក់ ក្នុងកន្លែងទៅ ។ ហំនួនដែលបានទិញរួមមាន ត្រប់ ត្រសក់ ឬស្ថិត ត្រកូន ននោះ ឈ្មោះ ពោត បែងចែះ សំណូក ខាត់ណា ឪធម ម្នាស់ និងយោក ។ ផ្ទុយឡើង មាន ១៥គ្រូសារនៃគ្រូសារដែលបានសម្រាប់នៅក្នុងក្នុងមិថុល បានលក់បំនួនដែលបានទិញប្រាក់ ដែលរួមមាន ចេក ននោះ ពោត ត្រប់ ដំឡើងជាតិ ផ្ទុង ត្រសក់ សំណូកបាយ យោក ស្អាយច្ចឹក ស្អាយ ដំឡើងមិនឈរ ឈ្មោះ ត្រប់ ត្រសក់ សំណូកបាយ យោក និងខ្ពស់ ។

នៅក្នុងក្នុងមិថុល មាន ៥៥គ្រូសារក្នុងចំណោម ៥៥គ្រូសារបានទិញប្រាក់ដែលបានទិញប្រាក់ ក្នុងកន្លែងទៅ ដែលមាន ផ្ទុចជាសារម៉ាវ ឬស្ថិត បែងចែះ ត្រសក់ ត្រកូន ពោត សំណូកក្នុង ចេក ឬស្ថិត ស្អាយ ម្នាស់ និងអំពេ ។ ប្រសិនបើប្រែវបង្រៀបវិញ មានចំនួន ៥៥គ្រូសារនៃគ្រូសារដែលសម្រាប់នៅក្នុងក្នុងក្នុងមិថុល បានលក់បំនួនដែលបានទិញប្រាក់ ដែលរួមមាន យោក ត្រសក់ ឈ្មោះ ប្រមិត ឬស្ថិត សំណូកក្នុង ត្រកូន ត្រប់ និងពោត ។

ការចិត្តិមយ្យ

នៅក្នុមិល មាន១០គ្រូនារ ក្នុងចំណោម ៥៥ គ្រូនារ ដែលសំភាសន៍ បានទិញតោះ ប្រកបី ហើយ ២៤ គ្រូនារបានលក់តោះ ប្រកបីកាលពីឆ្នាំកន្លែងទៅ។ ចំនួនតោះ ប្រកបីដែលគេបានទិញជាមធ្យមតី ១.៣ ក្បាល ហើយចំនួនតោះ ប្រកបីដែលគេលក់ជាមធ្យមតី ១.៨ក្បាល ។ នៅក្នុមិថ្នីបាលវាល មាន៥ ក្នុងចំណោម ៦១គ្រូនារ ដែលសំភាសន៍បានទិញតោះ ប្រកបី ហើយមែនគ្រូនារបានលក់តោះ ប្រកបីកាលពីឆ្នាំកន្លែងទៅ។ ចំនួនតោះ ប្រកបី ដែលគេបានទិញជាមធ្យមតី ១.៧ ក្បាល ហើយចំនួនជាមធ្យមដែលគេបានលក់តី ៣.៩ក្បាល ។

នៅក្នុមិល មាន២៥គ្រូនារ ក្នុងចំណោម ៥៥ គ្រូនារដែលសំភាសន៍ បានទិញផ្លូវ និង ២៧គ្រូនារបាន លក់ផ្លូវកាលពីឆ្នាំកន្លែងទៅ។ ចំនួនផ្លូវការដែលបានទិញជាមធ្យមតី ២.៥ក្បាល និងចំនួនផ្លូវការដែលបានលក់ជាមធ្យមតី ២.១ក្បាល ។ នៅក្នុមិថ្នីបាលវាល មាន ២១គ្រូនារក្នុងចំណោម ៦១ គ្រូនារដែលសំភាសន៍ បានទិញផ្លូវ ហើយ ២៤គ្រូនារ បានលក់ផ្លូវកាលពីឆ្នាំកន្លែងទៅ។ ចំនួនផ្លូវការដែលបានទិញជាមធ្យមតី ២.២ ក្បាល ហើយចំនួនផ្លូវដែលបានលក់ជាមធ្យមតី ៣.២ ក្បាល ។

ផលវេប្ឈាយី

នៅក្នុមិល មាន៦គ្រូនារ ក្នុងចំណោម៥៥គ្រូនារ បានទិញដែលប្រមូលពីត្រាវិកាលពីឆ្នាំកន្លែង ទៅ។ ផលវេប្ឈាយីទាំងនេះមាន បន្ទោ ផ្លូវ ស្បែរ ទំព័រ និងមានតែង ហើយឯងប្រើបាយក្នុងការលកវិញ តីមាន២៥គ្រូនារបានលក់ផលដែលប្រមូលពីត្រាវិកាល ។ ផលវេប្ឈាយីដែលគេនិយមលកជាងគេតី ដីរឹង និងដៅចុង ។ លើសពីនេះ កំមានផលវេប្ឈាយីដែលត្រូវតែងគឺបន្ទោ ផ្លូវ ស្បែរ និងស្បែរ ។

នៅក្នុមិថ្នីបាលវាល មាន១១គ្រូនារក្នុងចំណោម ៦១គ្រូនារដែលបានសំភាសន៍ បានទិញដែលពីត្រាវិកាលពីឆ្នាំកន្លែង ទៅ។ ដូចជាពី ទំព័រ ចុងដែល ស្បីពី ដីឡូង និងបន្ទោផ្លូវដែលទៀត ។ ហើយឯងប្រើបាយក្នុងការលកវិញ តីមាន ២៥គ្រូនារបានលក់ផលដែលប្រមូលពីត្រាវិកាល ។ កាលពីឆ្នាំកន្លែងទៅដែលផលទាំងនេះមានដូចជានន្លោះ ផ្លូវ ចុងដែល ស្បាយពង្រក និងដៅ ។

សត្រ

នៅក្នុងមិនិត្យ មានពាក់ ក្នុងចំណោម ដែលបានដំឡើង និងទិញសត្វក្នុងឆ្លាំកន្លែងទៅនេះ ។
សត្វត្រូវដំឡើងបានទិញរួមមាន ឈ្មោះ ប្រើស ភាគ់ ត្រកូត អណ្តើក និងមានត្រូវបានដំឡើង ។
នៅក្នុងមិនិត្យបានធ្វើយុទ្ធសាស្ត្រ គោរព ត្រូវបានដំឡើង ។ ហើយសត្វត្រូវដំឡើងលក់ ដោយត្រូវរាយការទាំងនេះ
គឺ អាណាពី អណ្តើក ត្រកូត ឈ្មោះ ស្អាត កំប្រមារ មានត្រូវបានដំឡើង ។

នៅក្នុងចិត្តបាលវាល មាន២៣ ក្នុងចំណោម ៦១ គ្រូសរដៃលសំភាសនៃបានទិញសត្វថ្មី កាលពីឆ្នាំក្នុង
ទៅ ដែលមានដូចជាប្រើកថ្មី ភាស ប្រើស សំពោះ ទន្លាយ ត្រកូត និង កំប្រើក ។ ពុមានគ្រូសរដៃលម្អិយ
ដែលសំភាសនៃ នៅក្នុងចិត្តបាលវាល បញ្ចក់ឱ្យដើរចាត់បានលក់សត្វថ្មីព្រាកាលពីឆ្នាំក្នុងទេរោះទេ ។

ការចែលរមកងសកម្មភាពទីផ្សារ

នៅក្នុងមិនិជាល មាន៥៥គ្រូសារ ក្នុងចំណោម ៥៥គ្រូសារដែលសំភាសនឹងបានទិញទិញនៅឯណ្ឌរាយ ។ តូរឱ្យក្រាក់ដើរដីដៃរ ៤៥គ្រូសារបានអេអាយថា ជ្រាវដែលពួកគេទៅពីកញ្ញាប័ត្រជ្រាវទិន្នន័យម្រួមប្រុកស្ទើលដែលមានចំណាយ ២៣គិតូខ្មែរម៉ែត្រពិភុទិ ។ ប្រាំមួយគ្រូសារឡើតបានអេអាយថាពួកគេទៅជ្រាវខ្សីមនេះក្នុងទីប្រជុំនិងយុទ្ធសាស្ត្រ ដែលមាន ចំណាយ ១៧គិតូខ្មែរម៉ែត្រពិភុទិ ។ ទីនេះនេះដែរ ប្រជាជននៅក្នុងមិនិជាលបានធ្វើដីលើវត្ថុជ្រាវពីកញ្ញាប័ត្រ ។ មានពេល ៣១ ក្នុងចំណោម ៥៥គ្រូសារបុរិណ្ឌាតេ ដែលបានធ្វើដីលើវត្ថុជ្រាវយ៉ាងហេរមាស់មួនក្នុងមួយខែ ។ នេះប្រាំហេរជាមួយដើរកម្មពិមានលួយព្យាយុទ្ធសាស្ត្រទៅក្នុងក្នុងមិនិជាលនេះពីកញ្ញាប័ត្រ ។ ទិន្នន័យដែលគេទិញទិញជ្រាវ ជាចូលទៅតិច ទិន្នន័យបានឱ្យបានក្នុងក្នុងមិនិជាល ។

ការរៀបចំមុន្ត្របានដែលត្រូវមានភាពស្ថិតិយវត្ថុទៅនឹងការធ្វើការដូចខាងក្រោម

ការផ្តើមបរបស់ប្រជាធិបតេយ្យ

កំណត់ដែលទាំងអស់រាយមានការចងក្រោងសកម្មភាពថ្លែរក្បារ និងការពារថ្វាយឈ្មោះក្នុងភូមិធម៌ ចេញមក
ពីការផ្តើមគំនិតរបស់អង្គភាពជាស្ថានភាពដើម្បីបិវឌ្ឍន៍ដែលជាអង្គភាពខ្លួនគ្នាដូចស្ថិក ។ កាលពីឆ្នាំ ២០០៩
អង្គភាពមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបានធ្វើការសិក្សាការងារតំលៃសិក្សាដូចការរកដី និងផលប្រយោជន៍របស់វាចល់ការរស់នៅ
របស់ប្រជាធិបតេយ្យ ។ ដោយសារលទ្ធផលនៃការសិក្សានេះ ទីបានការចងក្រោងក្រុមដឹកនាំថ្វាយឈ្មោះកំណត់
ដើម្បីការពារបិវឌ្ឍន៍នៅក្នុងយុ ។ ហើយក្រុមនេះក៏បានបង្កើតគណៈកម្មការថ្វាយឈ្មោះក្នុងភូមិទាំងដ៧
នៅក្នុងយុនេះ រួមទាំងភូមិធម៌ដែរ ។ ក្រុមដឹកនាំថ្វាយឈ្មោះកំណត់ ឬនៅរវំបាងការបណ្តុះបណ្តាលដល់សហគមន៍ថ្វាយឈ្មោះ
និងប្រជាធិបតេយ្យដែរក្នុងភូមិធម៌ ដើម្បីដោះស្រាយការការពារនៃជាន់ជាន់ដូចមួយជាតិ និងសិទ្ធិ និងកាតព្យិកថ្មីរបស់ប្រជាធិបតេយ្យ
ក្នុងក្រុមការការពារនៃជាន់ជាន់ដូចមួយជាតិរបស់គេ ។ ជាលទ្ធផលពីការខ្សោយថ្វាយឈ្មោះក្នុងភូមិធម៌ ប្រជាធិបតេយ្យ
ធ្វើឱ្យការពារថ្វាយឈ្មោះក្នុងភូមិធម៌ និងមានកំណត់ខ្លួនថ្វោះថ្វាយឈ្មោះក្នុងភូមិធម៌ និងយោត់សកម្មភាពការបែងប្រើប្រាស់ និងអ្នកជាប់
ពាក់ព័ន្ធ ។ សហគមន៍ថ្វាយឈ្មោះក្នុងភូមិធម៌ជាមួយតំណាងក្រោមហិរញ្ញសំលិក សិទ្ធិដើម្បី ។

ការផ្តើមគរបស់ប្រជាធិនាទនៅក្នុងបាលវាយ

ទេសបីក្សិច្ចបាយវាលមិនបានរៀបចំថងក្រោងកំលាំងដើម្បីផ្តើមបានការធ្វាក់ចុះដែនដានដូចជាតីក៏ដោយ កំពុកភាពតាមរៀបចំគណៈកម្មការកសាងអាយុកដែរដើម្បីបង្កើតទិន្នន័យស្រុវ៉ា គណៈកម្មការនេះ រៀបចំឆ្លាត ដើម្បីជើសវិសអ្នកដែលមានដឹកជញ្ជូនប្រើប្រាស់ទិន្នន័យ និងធ្វើការប្រមូលប្រាក់នៅរៀងរាល់ ចុងរដ្ឋវិនិមួយទេ ប្រជាធិនាទនៅក្នុងក្នុមឈោះមានទំនាក់ទំនុជាម្មួយនឹងមន្ត្រីរាជកិរ្សោន៍ខេត្ត ព្រះបានដូចកសាងអាយុក និងពាណិកជ្រើសក្នុងក្នុមឈោះ ។

²⁴ McKenney, Chea, and Prom, *Focusing on Cambodia's High Value Forests* argue that there is a need to identify community forestry "patrons" within government who can ensure tenure security and the enforcement of community forest rules.

សេវាឌាក់ នហស៊ិកស្រី ចុំ សុទិន

ជាមួយក្រុមប្រឹក្សាយុទ្ធម និងមន្ទីរបិស្ថានខេត្ត ។ តាមរយៈទំនាក់ទំនងដីតស្ថិតិជាមួយនឹងអង្គភាព ស្ថិតិការណ៍ដើម្បីបរិស្ថាន ក្រុមទេស:បានចូលរួមនៅក្នុងបណ្តាញព្រៃលើជាតិ ដែលរៀបចំឡើងដោយអង្គភាព នៅក្នុងការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល (NGO Forum) នៅក្នុងពេញ ។ បណ្តាញតាំងដែលទទួលបាយនេះ: បានដួយ គ្មានក្នុងការរបស់គ្រប់គ្រងការងាររបស់គេបាន ត្រូវបានក្រោមក្រុមប្រឹក្សាយុទ្ធម ដោយ ។

* លោកស្រី Van Roeun and Solana Pyne, “Taking Back the Tree: Grassroots Group Combats Illegal Logging in its Own Backyard”, The Cambodia Daily Weekend, February 21-22, 2004.

៦ នៅបច្ចុប្បន្ននិងការ

ចាប់តាំងពីដើម្បី ១៩៨០ មកអត្រាការផ្តល់នៅព្រៃណីនៅក្នុងជាការនៃតេកិនឡើង នៅពេលដែលពណ៌បក្សីនយោបាយ និងកងកំលាំងប្រជាប់អារីធ បានបង្កើនការបើប្រាស់ដែនដានព្រៃណី ដើម្បីកសាងអំណាចរបស់ពួកគេ ។ នៅពេកកណ្តាលផ្តល់នៅ ១៩៨០ ម្នាស់ជីវិធម៌អនុរជាតិ មានបំណងដែកប្រិន្ទាការនេះ ដោយលើកកំពស់សម្បទានព្រៃណីដើម្បីឲ្យបានការការបំណើឱសថ្មាប់និងប្រាមទាំងលើកស្តូយចិត្តចុះណូលជាតិ ។ គោលបំណងនេះត្រូវបាននាំឱ្យឈ្មោះហើយ ព្រៃណីទូលាដោតជីយុទ្ធសាស្ត្រ នៅក្នុងទូកនោះទេ ។ នៅខែមករា ឆ្នាំ ២០០២ នៅពេលដែលមានបទលើសទៅលើការហាមប្រាមការបំព្រៃណី ប្រព័ន្ធសម្បទានបរាជីយក្នុងការលើកស្តូយចិត្តចុះណូល ហើយមានការការបំណើឱសថ្មាប់ដោយតុមានការត្រួតពិនិត្យនៅក្នុងតំបន់ជាថ្មីន ។ លើសពីនេះទៅទំនួត ការការបំព្រៃណី និងការវិចិវិលនៅព្រៃណី ជាសំពាយយ៉ាងដូចជាលើសហគមន៍មូលដ្ឋាន ។

នៅខេត្តក្រចេះ ត្រូវសម្រានមានចំណុះ ពី ក្រុមហ៊ុនដែលគ្របដុលប់ជាង និងនិភ័យ ដែលបានផ្តល់ជូន ។
ក្រុមហ៊ុនទាំងនេះសហការយ៉ាងជិតស្តីឡើងយកការយោធាលក្ខិភាព ២ ក្នុងការរាប់លើខសច្បាប់ ។ ក្រុមហ៊ុន

សម្រាន សំណើង ដែលប្រពិបត្តិការនៅក្នុងសាលាថ្មានគ្រប់ដណ្តូប់លើផ្ទើផើចំនួន ១៤៣៣៥០ហិកតា ហើយថែមទាំងធ្វើការការប់ព្រោះយើខសច្បាប់នៅក្នុងផ្ទើផើ ៩៥០០០ហិកតា នៃដែនជាកសត្រព្រៃសុំដែលនៅតាមព្រមទាំងប្រទល់ព្រៃសម្រាននោះ នៅពាក់កណ្តាលឆ្នាំ ២០០៨ ដីណើរការការប់ព្រោះច្បាប់ នៅតែមានបន្ទាន់នៅក្នុងប្រុកប្រុណ្ឌ ។

រួមិនិលមានទីតាំងស្ថិតនៅក្នុងដែនជំរកសត្វព្រៃស្សាល ដូច្នេះបើយករាងគ្រប់គ្រងនិងការពារដែនដាន នៅទីនោះមានកវិតមួយគ្នាឌីកតែសំគាល់ ។ ដោយមានការដូយតាំង និងបណ្តាញការងារជាមួយអង់ការ និងក្រសួងបរិស្ថាន ទីបានធ្វើឱ្យក្នុងនេះអាចបង្កើតសហគមន៍ការពារព្រៃលើនៅក្នុងដែនជំរកសត្វព្រៃនេះ ។ ធ្វើបែបនេះអាចធ្វើឱ្យដឹងពីរបាយការការបំណើខុសឆ្លាប់ និងរារាំងការបំនិចបំផ្តាញបរិស្ថានទម្រង់ជាតិ មានប្រសិទ្ធភាពជាង ទោះបីជាមានការគាំរាយកំហែងកំដោយ ។ នៅពេលជាមួយគ្មាន៖ដែរការលំបាកក្នុងការព្រៃនិភ័ពលិកមុនុន្តែទីនីមួយៗ លទ្ធផាត់ក្នុងការលើកកំពស់ដីរាជរដ្ឋស៊ីរបស់គេដូចបករលំបាក ។

ការធ្វើស្រែនភ្លុងភូមិ ឬ បុណ្ណោតមិនធ្វាន់ចាំពេលរបស់វាទៅរាជរដ្ឋមានលទ្ធភាពស្តីកទឹកសំរាប់ប្រើប្រាស់បានគ្រប់គ្រាន់បុយ្យានិភាកម្មនៅទេ ពីច្រោះការចិត្តយុទ្ធដែលបានដាក់ឡើងកិរិតធម្មត្រូវបានការបញ្ចប់ដើម្បី និងការបញ្ចប់ជីវិត នៅខណៈដែលទិត្យការងារបានរាយការណ៍ នៅក្នុងបណ្តុះបណ្តាល សំណើពួក ភូមិនេះ រាជរដ្ឋមានលទ្ធភាពស្តីកទឹកសំរាប់ប្រើប្រាស់បានគ្រប់គ្រាន់បុយ្យានិភាកម្មនៅទេ ពីច្រោះការចិត្តយុទ្ធដែលបានដាក់ឡើងកិរិតធម្មត្រូវបានការបញ្ចប់ដើម្បី និងការបញ្ចប់ជីវិត នៅខណៈដែលទិត្យការងារបានរាយការណ៍ នៅក្នុងបណ្តុះបណ្តាល សំណើពួក ភូមិនេះ

²⁵ McKenney, Chea, and Prom, *Focusing on Cambodia's High Value Forests*.

គន្លឹះក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ថ្មីថ្មីដែលប្រកបដោយបរិស្ថានណូនិងមានសេដ្ឋកិច្ចត្រប់ត្រានៃក្នុងការរកាត់បន្ទយភាពក្រើក្រុ ។

ជាការពិតណាស់កិច្ចប្រើបង្រៀន ដើម្បីរំប្លាឯស្ថានភាពបំផុះបំផ្តាញទៅក្នុងស្ថុកស្នូល ឱ្យមកដាការគ្រប់គ្រងដោយប្រជាធិសន៍នៅក្នុងសហគមនីវិញ្ញាដាតិសេសាមាយ៖ជនជាតិដើម្បីនេះ មិនមែនជាការដោយស្ថូលទេ ព្រមទាំងនឹងប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អ្នកណាម្នាក់ ។ ទន្លឹមនឹងនេះដោយ ការបេងជាតិត្របស់រដ្ឋាភិបាល ក្នុងការលួបបំបាត់ភាពក្រុងប្រគល់រំណាចដល់អភិបាលកិច្ចមួលដូន តើជាការតាំងប្រជាធិសន៍នៅក្នុងប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អ្នកណាម្នាក់ ។

ପ୍ରକାଶକ ନାମ

កំរើពិសេសភាគមន៍

- ប្រជាជននៅក្នុងមិល គ្ថរពពង្រីកការទំនាក់ទំនងរបស់ខ្លួនជាមួយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងមន្ត្រីរដ្ឋាកិច្ច ជាពិសេសគឺអ្នកដែលមានតម្លៃពលក្នុងការដំឡើងមានការអនុវត្តន៍ថ្មាប់ប្រសាំងនឹងការការបំណើខុសថ្មាប់ និងការជួយតាំងត្រការងាររបស់សហគមន៍ថ្ងៃនេះ ។ ដូចត្រានេះដែរចំពោះក្នុងថ្មាប់បាលវាលគ្ថរពធ្វើដូចខាងក្រោម ។
 - ប្រជាជននៅក្នុងថ្មាប់បាលវាល ជាមួយនឹងការតាំងត្រីអនុការ គ្ថរពតិតិវរបៀបការពារធនធានថ្ងៃនេះ និងដឹងថ្មាប់របស់ខ្លួនដែលកំពុងផែបិនបោច តាមរយៈការបង្កើតសហគមន៍ថ្ងៃនេះ ។
 - ប្រជាជននៅក្នុងមិល និងថ្មាប់បាលវាល គ្ថរពចាតិវិធានការណាមួយដើម្បីការពារការបំផ្តាក់ពារធនធានត្រីអនាចិបតេយ្យនៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្លួន ។ បទបញ្ជាស្ថិក ប្រជីការបស់យុំអាមេរិកជាមួយដោយសកម្មភាពរបស់សហគមន៍ ។
 - ប្រជាជននៅក្នុងមិល និងថ្មាប់បាលវាល ជាមួយនឹងការតាំងត្រីអនុការ និងរដ្ឋាកិច្ចបាលគ្ថរពនៃរក្សាសាស្ត្រ និងសាធារណរដ្ឋបាល ដែលជាផ្លូវការសិទ្ធិការការបំដើររបស់ប្រជាជន ។

ការផ្តើមបច្ចេកទេសជាតិដើម្បីមាតិច ទៅនឹងការចែរឡើងដែលធ្វើជាតិ នៅក្នុងពីរបច្ចេកទេសជាតិស្ថា

- ប្រជាជននៅក្នុងមិល និងចំណេះរាល់រាល់ ជាមួយនឹងការគាំទ្រពីអង្គភាព និងដោយកិច្ចការត្រួវតែណែនាំអំពី បច្ចេកទេសកសិកម្មដែលមិនមានផលប៉ះពាល់ដែលបិរិយានដល់ប្រជាជន ដើម្បីធ្វើឱ្យជាអិតភាព កសិកម្មមានការពិនិត្យ។

ចំណោះអង្គភាព

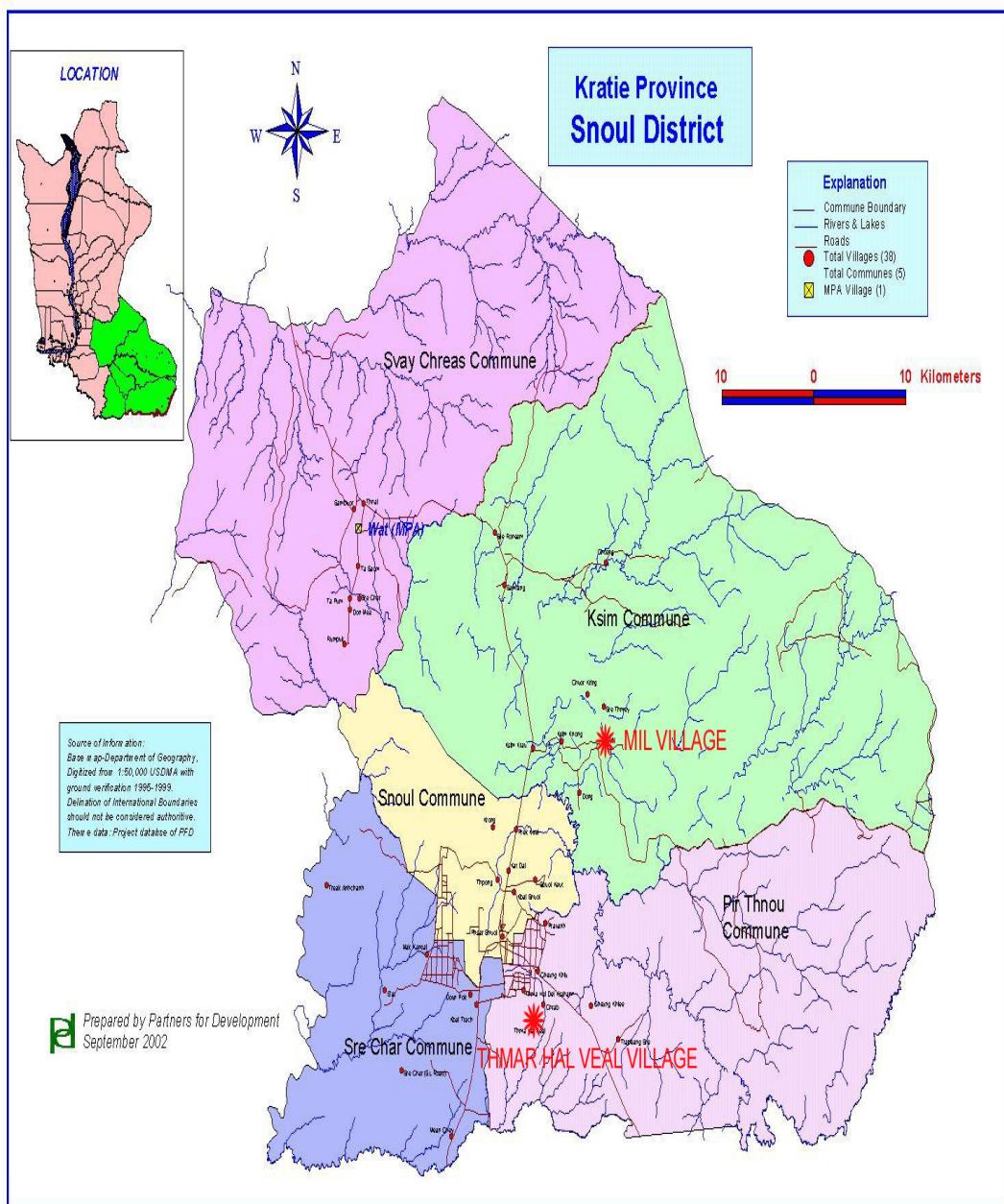
- អង្គការ ស្ថិសនិត្តភាពដើម្បីបរិស្ថាន ប្រចាំនៅខេត្តក្រចេះ គ្រែពេទ្យជូនកម្មភាពរបស់ខ្លួននៅក្នុងផ្សេងៗទៀតក្នុងស្ថិសនិត្តភាពរបស់ខ្លួន ។
 - អង្គការនានាដែលកំពុងធ្វើការនៅខេត្តក្រចេះគ្រែពេទ្យគ្រឹងបញ្ហាបញ្ហាប្រចាំប្រចាំឆ្នាំដាក់ ។
 - អង្គការនានាដែលកំពុងធ្វើការនៅខេត្តក្រចេះគ្រែពេទ្យល្អាចត្តិមិជាមួយអង្គការនានានៅថ្ងៃការជាតិក្នុងការឈុបបំបាត់ការងើសម្បញ្ញត្រនៃក្រោមឈុយ និងការការប់បេះខុសច្វាប់ រួមទាំងការជួយការប្រចាំឆ្នាំដែលការធ្វើវិវឌ្ឍនភាពប្រចាំប្រចាំឆ្នាំ ។
 - អង្គការនានាដែលកំពុងធ្វើការនៅខេត្តក្រចេះ គ្រែពេទ្យការិតប្រើប្រាស់ជនជាតិស្ម័គ្រីមដែលជាតិដើមភាគតិចដែរដែលទៀតក្នុងការធ្វើឱ្យសិទ្ធិការកំបែងបែងចាន់ក្នុងការប្រើប្រាស់ប្រចាំឆ្នាំ ។
 - អង្គការនានាដែលកំពុងធ្វើការនៅខេត្តក្រចេះគ្រែពេទ្យការិតប្រើប្រាស់ជនជាតិស្ម័គ្រីមដែលជាតិដើមភាគតិចដែរដែលទៀតក្នុងការធ្វើឱ្យសិទ្ធិការកំបែងបែងចាន់ក្នុងការប្រើប្រាស់ប្រចាំឆ្នាំ ។

ចំណោះវជ្ជាកិច្ច

- រដ្ឋាភិបាលគ្រែតែបញ្ចប់ការធ្វើអាជីវកម្ម ព្រៃយើរបស់ក្រុមហ៊ុន សំលិក នៅក្នុងខេត្តក្រចេះ ។
 - រដ្ឋាភិបាលគ្រែតែជាពាណាការឱ្យខ្ចោះក្នុងការឈុបបំបាត់ការការប់ឈើឱសង្សោប់នៅក្នុងស្រុកស្អែល និងវេកមុខម៉ត្តិណាដែលនៅទីក្រាយអំពីនេះ ។
 - រដ្ឋាភិបាលគ្រែតែផ្តល់ជនជានាកិច្ចបំប្រាក់ដល់ក្រសួងបរិសាន ដើម្បីឱ្យគេអាចពានីកសកម្មភាព ការងារនៅក្នុងស្រុកស្អែល ។
 - រដ្ឋាភិបាលគ្រែតែណាំវី បង្ហាញអំពីការត្រូវបំព្រឹង ព្រៃយើតាមបែបរិម្ភោរ នៅក្នុងស្រុកស្អែល ។
 - រដ្ឋាភិបាលគ្រែតែបង្កើងការផ្តល់កម្មសិទ្ធិដឹងលំជនជាតិភាគពិចនៅក្នុងស្រុកស្អែល តាមរយៈកម្មសិទ្ធិ ឯកជននិងកម្មសិទ្ធិសហគមនីភី ។

ឧបសម្ព័ន្ធ

ធមសម្បត្តិទៅ ដែនទីសំបន់ដែលជានស្រាវជ្រាវ

ឧបសម្ព័ន្ធិប ធម្មិស្សនៃរំរាប់ភាសាអង់គ្លេសក្នុងក្រសួងពេទ្យ

ឈ្មោះអ្នកសំភាសដ៏ ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ

ឈ្មោះអ្នកដើលព្រឹត្តិកសំភាសដ៏ អ្នកព្រឹត្តិកធនធាន

1- ប្រធូន:

1-1 ឈ្មោះភូមិ

ឯ៍ឈូមិ
.....

ឯ៍បាលវាល
.....

1-2 ឈ្មោះប៉ែ

ឯ៍ឈូមិ
.....

ឯ៍ឈូមិ
.....

1-3 សញ្ញាណដើមរបស់គ្រួសារ

ស្ស/ដៃ
.....

ស្ស/ដៃ/ខែ
.....

ខែ
.....

ឆ្នាំ (បញ្ជាក់)
.....

1-4 តើមានសមាជិកបុន្ណាននាក់រស់នៅក្នុងគ្រួសារនេះ ?

សរសេរចំនួន
.....

1-5 តើមេគ្រួសារជាបុរស ឬស្សី ?

បុរស
.....

ស្សី
.....

ការធ្វើឱ្យគរបស់ដែនជាតិដើមភាគទីច ទៅវិនិកការមួយចុះផែនទិន្នន័យជាតិ នៅក្នុងនិវាទរបស់ដែនជាតិស្សវិជ្ជ ខេត្តក្រោម៖

- 1-6 នៅក្នុងត្រូវរាយក្រឹត តើមានសមាជិកបុំន្ទាននាក់ដែលអាចធ្វើការងារបាន និងចូលរួមចំណោកក្នុងការធ្វើតំណើដីវាតរស់នៅ ?

ចំនួនបេមាជិកធ្វើការ _____

- 1-7 យោងតាម ១.៦ តើមានសមាជិកជាបុរស/ត្រូវប្រសិទ្ធភាពនាក់ដែលអាចធ្វើការងារបាន និងចូលរួមចំណោក ក្នុងការធ្វើតំណើដីវាតរស់នៅ ?

ចំនួនបុរស/ត្រូវប្រសិទ្ធភាព _____

- 1-8 យោងតាម ១.៦ តើមានសមាជិកជាស្រី/ត្រូវស្រីបុំន្ទាននាក់ដែលអាចធ្វើការងារបាន និងចូលរួមចំណោកក្នុងការធ្វើតំណើដីវាតរស់នៅ ?

ចំនួនស្រី/ត្រូវស្រី _____

2- យុទ្ធសាស្ត្រក្នុងនីរាងរស់នៅ:

- 2-1 តើគ្រូសារអ្នកបានធ្វើថ្លែស្របប្រទេក កាលពីរដ្ឋវិជ្ជាចុះកន្លងទៅនេះ ?

បាន/ម៉ាស _____

ទេ _____

- 2-2 បើមាន តើអ្នកបានធ្វើនៅលើថ្លែដីទំហំបុំន្ទាន ហិកតា កាលពីរដ្ឋវិជ្ជាចុះកន្លងទៅនេះ ?

ផ្ទៃដីធ្វើថ្លែដីក្នុង _____

N/A _____

- 2-3 កាលពីឆ្នាំកន្លងទៅនេះ តើអ្នកទទួលបានដល់ស្រួលបុំន្ទានឡើត (១ឡើត = ១២ ពក) ?

ចំនួនឡើត _____

N/A _____

- 2-4 តើគ្រូសារអ្នកបានដំដឹងការណ៍ដីដីចំការវិនិកប្រទេក ការពីរដ្ឋវិជ្ជាចុះកន្លងទៅនេះ ?

បាន/ម៉ាស _____

ទេ _____

ការធ្វើឱ្យគរបស់ដែនជាតិដើមភាគទីច ទៅវិនិកការមួយចុះផែនទិន្នន័យជាតិ នៅក្នុងពិនិត្យរបស់ដែនជាតិស្ថាំង ខេត្តក្រចេះ

2-5 បើមាន តើអ្នកបានធ្វើនៅលើដូដីមិនមែនបានបិកតាកាលពីដូដីដំឡុងនៅទេនេះ ?

ផ្លូវដើរដូដីការជាក់ស្អែង _____
N/A _____

2-6 កាលពីថ្ងៃកន្លែងនៅទេនេះ តើអ្នកទទួលបានដល់ស្រីរបីនាន ឡាត ?

ចំនួនឡាត _____
N/A _____

2-7 តើត្រូវសារអ្នកមានបានចិត្តឯមដ្ឋាកដែរប្រើប្រាស់កាលពីថ្ងៃកន្លែងនៅទេ ?

បាន/ចាំសី _____
ទេ _____

2-8 បើមាន តើមានជ្រើរការណ៍បុន្ណានក្បាលដែលអ្នកបានចិត្តឯមកាលពីថ្ងៃកន្លែងនៅទេ ?

ចំនួនជ្រើរក _____
N/A _____

2-9 តើត្រូវសារអ្នកបានចិត្តឯមមានដែលប្រើប្រាស់កាលពីថ្ងៃកន្លែងនៅទេ ?

បាន/ចាំសី _____
ទេ _____

2-10 បើមាន តើមានមានចំនួនបុន្ណានក្បាលដែលអ្នកបានចិត្តឯម កាលពីថ្ងៃកន្លែងនៅទេ ?

ចំនួនមាន _____
N/A _____

2-11 តើត្រូវសារអ្នកមានស្ម័គរកស្មោះរាបាទីព្រៃដែរប្រើប្រាស់កាលពីថ្ងៃកន្លែងនៅទេ ?

បាន/ចាំសី _____
ទេ _____

2-12 បើមាន តើត្រូវសារអ្នកប្រមូលសេវាដំឡើងអាបារពីកញ្ចប់បុណ្យដែរ ?

យោងតិច មនុស្សនូវមួយគ្នា

យោងតិច មនុស្សដែលបានបញ្ចប់

យោងតិច ម្ចងក្នុងម្យយ៉ាខ

យោងតិច ម៉ងក្នុងមួយឆ្នាំ

ស្ថិតិថែមនៃផែលសោះ

មិនដែលស្វាមេ

2-13 បើមាន ពេលវេលាអ្នកបានប្រមូលពីច្រោ កាលពីឆ្នាំកន្លងទេ?

ស៊ិទ្ធិសាស្ត្រសេរីយោះ

— 1 —

— 1 —

N/A

2-14 ក្រោពិស្ស់ដៃអាបារ តើគ្រោសាររបស់អ្នកបានប្រមូលផលអីខាងទៅតី ពីក្រោដែរប្រចាំថ្ងៃ? (ឧ. ដែរយើកាប់ដើម្បី កាប់អស ស៊ី/សុវិ ។ល ។)

ମାଟ୍ର/ତାଣ୍

၁၅

2-15 បើមាន តើអក្របានប្រមូលផលពីថ្វាតិកញាប់បណ្តាគដៃរ?

យោងតិច មងក្រុងមួយថ្ងៃ

យោងគិច មងកុងមយសបាត់

យោងតិច មងកនមយើខិត្ត

យោងតិច មងកុងមយផា

សេវាដំឡើងដែលស្រាវៃះ

មិនដែលស្រាង

2-16 បើមាន, តើដល់ព្រៃយើអីខ្លះដែលអ្នកបានប្រមូលពីផ្សារក្នុងខេត្ត?

ស្ម័គ្រសេរណ៍រោះៗ

N/A

2-17 តើត្រូវារបស់អ្នកបានធ្វើការបរបានពី ប្រាក់អន្តាក់សត្វព្រៃដែរប្រចាំខែ?

បាន/ម៉ោង

ទេ

2-18 បើមាន, តើត្រូវារបស់អ្នកធ្វើការបរបានពី ប្រាក់អន្តាក់សត្វព្រៃពីកញ្ចប់បុណ្យដែរ?

យើងតិច មានក្នុងមួយថ្ងៃ

យើងតិច មានក្នុងមួយសប្តាហ៍

យើងតិច មានក្នុងមួយខែ

យើងតិច មានក្នុងមួយឆ្នាំ

ស្រីរតែមិនដែលស្វោះ

មិនដែលស្វោះ

2-19 បើមាន, តើប្រកែទស្សនីអីខ្លះដែលអ្នកបានបរបានពី ប្រាក់អន្តាក់កាលពីផ្សារក្នុងខេត្ត?

ស្ម័គ្រសេរណ៍រោះៗ

N/A

2-20 តើត្រូវារបស់អ្នកនេះការព្រៃដែរប្រចាំខែ?

បាន/ម៉ោង

ទេ

2-21 បើមាន, តើត្រូវសាររបស់អ្នកនៅសាធារណ៍តិចប៉ុណ្ណាគំដើរ?

- យ៉ាងតិច មួនក្នុងមួយថ្ងៃ _____
យ៉ាងតិច មួនក្នុងមួយសប្តាហ៍ _____
យ៉ាងតិច មួនក្នុងមួយខែ _____
យ៉ាងតិច មួនក្នុងមួយឆ្នាំ _____
ស្ថិតិថិនដែលស្រាវែង
មិនដែលស្រាវែង _____

2-22 បើមាន, តើត្រូវប្រភេទអ្នកដែលអ្នកបានចាប់ កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

- ស្ថិតិថិនដែលស្រាវែង _____

N/A _____

2-23 តើត្រូវសាររបស់អ្នកបានរកប្រាក់ចំណូលតាមរយៈការផែន និងលក់ទំនិញទៅអាយអ្នក ដើរប្រាក់ឡើងដែរប្រចាំ កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

- បាន/ចំណូល _____
ទេ _____

2-24 បើមាន, តើប្រភេទទំនិញអ្នកដែលអ្នកបានលក់កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

- ស្ថិតិថិនដែលស្រាវែង _____

N/A _____

ការធ្វើយករាយសំដួលជាតិដើមភាគទីច ទៅនឹងការចេញចុះផែនការនាមធម្មជាតិ នៃក្រុមពីរាយសំដួលជាតិស្ថាំង ខេត្តក្រចេះ

- 2-25 តើគ្របាលរបស់អ្នករកចំណូលដែលបានមកពីការទិញរបស់របរពីអ្នកភូមិយកទៅលក់រោយ
ឲ្យបានកណ្តាល ប្រឡាយកំងង្វារ ប្រឡាយកំរោយអ្នកភូមិផ្សេងទៀតដែរប្រឡេ
ប្រទិញរបស់ពីផ្សារហើយលក់ទៅឱ្យអ្នកភូមិ កាលពីឆ្នាំកន្លែងទេ?

បាន/ម៉ោង _____

ទេ _____

- 2-26 បើមាន, តើទំនិញអ្នកដែលអ្នកទិញពីអ្នកភូមិ ហើយលក់ទៅរោយឲ្យបានកណ្តាល, លក់ទៅពីផ្សារ
ប្រអ្នកភូមិដែលទៀត ប្រទិញរបស់ពីផ្សារហើយលក់ទៅឱ្យអ្នកភូមិ កាលពីឆ្នាំកន្លែងទេ?

ស្ថិសសរស់រណ្ឌាជ: _____

N/A _____

- 2-27 តើសមាជិកគ្របាលរបស់អ្នកបានទទួលចំណូលប្រាកំរំដោយសារធ្វើការរោយអ្នកដែលដែរប្រឡេ?

បាន/ម៉ោង _____

ទេ _____

- 2-28 បើមាន, តើប្រភេទការងារអ្នកដែលគ្របាលអ្នកបានធ្វើដើម្បីរកកំរោលពីឆ្នាំកន្លែងទេ?

ស្ថិសសរស់រប្រភេទការងារ _____

N/A _____

ការរួមចំណែកកំសារនាមរបាយក្រោមនេះ ម៉ោងប្រចាំថ្ងៃនៅក្នុងក្រសួង

- 2-29 សូមរៀបចំណាត់អាជីវការនៃប្រភេទការងារខាងក្រោមនេះ យោងតាមសារ៖ សំខាន់របស់វា
ចំពោះជីវិកាព្រៃសារ? (លេខ ១ សំខាន់បំផុត រហូតដល់លេខ ៥ មិនស្ដីពីសំខាន់) ។

ការធ្វើឱ្យប្រចាំការ _____

ការចិត្តឱ្យសាធារណៈ _____

ការប្រមូលដែលត្រូវឱ្យប្រមាស្រែ និង ជាក់អន្តាក់សាធារណៈ _____

ការនេះសាច់ _____

សិប្បកម្ម លក់ដូរ និងសុទិញ្ញល _____

3- ការទិញ ការលក់ និងការចូលរួមក្នុងការងារទីផ្សារ:

- 3-1 តើត្រូវសារអ្នកមានលក់ដីខ្លះដែរប្រចាំខែ ក្នុងកំឡុងពេល ៥ឆ្នាំកន្លែងទៅនេះ?

បាន/ម៉ោង _____

ទេ _____

- 3-2 បើមាន, តើប្រភេទដីណាក់ដែលអ្នកមានលក់ក្នុងកំឡុងពេល ៥ឆ្នាំកន្លែងទៅនេះ? (តួលចំណើយទាំងអស់)

ដីចំការ _____

ដីឱ្យ _____

ដីលំនៅដ្ឋាន _____

N/A _____

- 3-3 បើមាន, តើមានដីដីចំការ/ដីឱ្យចំនួនប៉ុន្មាន ហិកតា បុដីលំនៅដ្ឋានចំនួនប៉ុន្មានដែលបានបង្កើតឡើងទៅនេះ?
ដែលអ្នកមានលក់កាលពី ៥ឆ្នាំកន្លែងទៅ?

ដីចំការ (ជាបិកតា) _____

ដីឱ្យ (ជាបិកតា) _____

ដីលំនៅដ្ឋាន (ជាម៉ោង) _____

N/A _____

3-4 បើមាន តើអ្នកលក់ដើម្បីអ្នកណា?

សាច់ព្រាតិ	_____
ជនជាតិស្ថាំងដែល	_____
ខ្សោយ	_____
N/A	_____

3-5 តើត្រូវរាមួកបានទិញដើម្បីដែលប្រចាំខែ តួនកំឡុងពេល ម៉ោងនេះ?

បាន/ចាំស	_____
ទេ	_____

3-6 បើមាន, តើដីប្រកែណាមីនេះដែលអ្នកបានទិញ? (គូសចំលើយទាំងអស់)

ដីចាំការ	_____
ដីថ្មី	_____
ដីលំនៅជាន់	_____
N/A	_____

3-7 បើមាន, តើដឹងដីចាំការ/ដីថ្មីចំនួនបុន្ទានបិកតា បុដ្ឋិជ្លោះរស់នៅចំនួនបុន្ទានដែលត្រូវការរំលែកត្រូវរាមួកបានទិញតួនកំឡុងពេល ម៉ោងនេះ?

ដីចាំការ (ជាបិកតា)	_____
ដីថ្មី (ជាបិកតា)	_____
ដីលំនៅជាន់ (ជាម)	_____
N/A	_____

3-8 បើមាន, តើអ្នកទិញដើម្បីអ្នកណា ?

សាច់ព្រាតិ	_____
ជនជាតិស្ថាំង	_____
ខ្សោយ	_____
N/A	_____

ការផ្តើមបរស់ជនជាតិដើមភាគទីច ទៅវិនិកការចុះថតអនុញ្ញាត និងក្រុមពិនិត្យបរស់ជនជាតិស្ថាំង ខេត្តក្រោម៖

3-9 តើត្រូវរាយការណ៍ដែលអ្នកភូមិធ្វើឡើងឡើងតាមរយៈធ្វើការដោយបង់ប្រាកំវិនិត្យបែងចែក កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

បាន/ម៉ោង _____

ទេ _____

3-10 បើមាន តើការងារប្រកែទួរដឹងដែលត្រូវរាយការណ៍ដែលអ្នកភូមិធ្វើដោយជាប់កំវិនិត្យបែក កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

ស្ថិស្ថានរបាយការណ៍ _____

N/A _____

3-11 តើត្រូវរាយការណ៍លក់ស្ថិស្ថានឡើងឡើងតាមរយៈធ្វើការដោយបង់ប្រាកំវិនិត្យបែក កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

បាន/ម៉ោង _____

ទេ _____

3-12 បើមាន តើត្រូវរាយការណ៍លក់ស្ថិស្ថានប៉ុន្មានប៉ុត (១២ គក) កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

ស្ថិស្ថានកំណត់ (ជាប៉ុត) _____

N/A _____

3-13 តើត្រូវរាយការណ៍ទិញស្ថិស្ថានឡើងឡើងតាមរយៈធ្វើការដោយបង់ប្រាកំវិនិត្យបែក កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

បាន/ម៉ោង _____

ទេ _____

3-14 បើមាន តើត្រូវរាយការណ៍ទិញស្ថិស្ថានប៉ុន្មានប៉ុត (១២ គក) កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

ស្ថិស្ថានកំណត់ (ជាប៉ុត) _____

N/A _____

3-15 តើត្រូវសារអ្នកបានទិញអង្គរខ្លះទេ កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

បាន/ម៉ោង _____

ទេ _____

3-16 បើមាន, តើអង្គរចំនួនបុន្ទានតិចឡើងប្រាមដែលត្រូវសារអ្នកបានទិញ កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

អង្គរទិញ (ជាបុរិ) _____

N/A _____

3-17 តើត្រូវសារអ្នកបានលក់ គោប្រើប្រាយ កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

បាន/ម៉ោង _____

ទេ _____

3-18 បើមាន, តើគោប្រើប្រាយក្រុងបុន្ទានក្បាល ដែលអ្នកបានលក់ កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

ចំនួនគោប្រើប្រាយ/ក្រុងលក់ _____

N/A _____

3-19 តើត្រូវសារអ្នកបានទិញ គោប្រើប្រាយ ចូលទេ កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

បាន/ម៉ោង _____

ទេ _____

3-20 បើមាន, តើគោប្រើប្រាយបុន្ទានក្បាលដែលត្រូវសារអ្នកបានទិញ?

ចំនួនគោប្រើប្រាយ/ក្រុងទិញ _____

N/A _____

3-21 តើត្រូវសារអ្នកបានលក់ផ្សេកខ្លះទេ កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

បាន/ម៉ោង _____

ទេ _____

3-22 បើមាន, តើផ្សេកបុន្ញនានក្បាលដែលអ្នកបានលក់កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

ចំនួនប្រឈរកំ
N/A _____

3-23 តើគ្រូសារអ្នកបានទិញផ្សេកចុះលខ្លះទេ កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

បាន/ម៉ាស៊ី
ទេ _____

3-24 បើមាន, តើផ្សេកបុន្ញនានក្បាលដែលត្រូវបានទិញ កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

ចំនួនប្រឈរទិញ
N/A _____

3-25 តើគ្រូសារអ្នកបានលក់ដែលដំឡើងទេ កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

បាន/ម៉ាស៊ី
ទេ _____

3-26 បើមាន, តើមុខដំណោះដែលត្រូវបានអ្នកបានលក់?

សូមសរសរបញ្ជាផលដំណោះដែលលក់ពីកញ្ចប់

N/A _____

3-27 តើគ្រូសារអ្នកបានទិញដែលដំឡើងទេ កាលពីឆ្នាំកន្លែងនេះ?

បាន/ម៉ាស៊ី
ទេ _____

3-28 បើមាន, តើប្រភេទដំណោះដែលអ្នកបានទិញ?

សូមសរសរបញ្ជាផលដំណោះដែលទិញពីកញ្ចប់

N/A _____

3-29 តើគ្មានអ្នកបានលក់ផលវ៉ាត្រាណីខ្លះទេ កាលពីឆ្នាំកន្លែងទេ?

បាន/ម៉ាស _____

ទេ _____

3-30 បើមាន, តើផលវ៉ាត្រាណីខ្លះដែលអ្នកបានលក់?

សូមសរសរណ៍យោងលក់វ៉ាត្រាណីដែលលក់ពីកញ្ចប់ _____

N/A _____

3-31 តើគ្មានរបស់អ្នកបានទិញផលវ៉ាត្រាណីខ្លះដែរបុឡទេ?

បាន/ម៉ាស _____

ទេ _____

3-32 បើមាន, តើផលវ៉ាត្រាណីខ្លះដែលអ្នកបានទិញជាបីកញ្ចប់?

សូមសរសរណ៍យោងលក់វ៉ាត្រាណីដែលទិញជាបីកញ្ចប់ _____

N/A _____

3-33 តើគ្មានរបស់អ្នកមានលក់សត្វវ៉ាត្រាដែរបុឡទេ កាលពីឆ្នាំកន្លែងទេ?

បាន/ម៉ាស _____

ទេ _____

3-34 បើមាន, តើសត្វវ៉ាត្រាប្រភេទណាមួយដែលអ្នកបានលក់?

សូមសរសរណ៍យោងសត្វវ៉ាត្រាដែលលក់ពីកញ្ចប់ _____

N/A _____

3-35 តើគ្រូសារអ្នកមានទិញសត្វថ្លែងរបួនទេ កាលពីឆ្នាំកន្លែងទៅ?

បាន/ម៉ោង _____

ទេ _____

3-36 បើមាន តើសត្វថ្លែងរបួនដឹងខ្លះដែលអ្នកបានទិញពីកញ្ចប់?

សូមសរសរណ៍យោះសត្វថ្លែងដែលទិញពីកញ្ចប់ _____

N/A _____

3-37 តើគ្រូសាររបស់អ្នកដែលទៅទិញត្រូវវាន់នៅផ្សារ ដោយរបួន?

បាន/ម៉ោង _____

ទេ _____

3-38 បើមាន សូមអ្នកគួរដឹងរបាយការណាមួយដែលអ្នកបានទៅ?

សរសរណ៍យោះផ្សារដែលទៅទិញពីកញ្ចប់ _____

N/A _____

3-39 បើទៅ តើអ្នកទៅផ្សារពីកញ្ចប់បុណ្យណាដើរ?

យ៉ាងតិច មុនក្នុងមួយថ្ងៃ _____

យ៉ាងតិច មុនក្នុងមួយសប្តាហ៍ _____

យ៉ាងតិច មុនក្នុងមួយខែ _____

យ៉ាងតិច មុនក្នុងមួយឆ្នាំ _____

ស្រីរតែមិនដែលស្រាង _____

មិនដែលស្រាង _____

3-40 តើត្រូវរាជធានីពីរបស់របស់ខាងក្រោមនេះ កាលពីឆ្នាំក្នុងខែនេះ?

ស្ម័គ្រសេវាទេរូបនៃរបស់របស់ខាងក្រោមនេះដែលទិញ

N/A

4- រាជប្រៈប្រាន់នៃនគរាមួយជាតិនៅក្នុងភ្នំពេញ

4-1 តើអ្នកគិតថារួមឱ្យសំរាប់សាធារណ៍សង្គមនៅក្នុងភ្នំពេញ:

ប្រាន់ប្រាន់

ជនកាលប្រចាំជនកាលមិនប្រចាំ

មិនប្រាន់ប្រាន់

4-2 ស្ម័គ្រសេវាកំហែតុផល?

4-3 តើអ្នកគិតថាដឹងលែត្រាសិរី ដែលមិនមែនជាទី (ឱទាញរាល់ ដែរទីក ឬស ស្អែរ ជាថីម) នៅក្នុងភ្នំពេញ:

ប្រាន់ប្រាន់

ជនកាលប្រចាំជនកាលមិនប្រចាំ

មិនប្រាន់ប្រាន់

4-4 ស្ម័គ្រសេវាកំហែតុផល?

ការផ្តើមបរស់ដែនជាតិដើមភាគទីច ទៅនឹងការចុះចេញនូវដែនជាតិ នៅក្នុងពីរបរស់ដែនជាតិស្ថាំ ខែត្រូវចេះ

4-5 តើអ្នកគិតថាស្អោះបានមកពីព្រៃ (ខ្លាប់រលី: ទំព័ន់ ផ្លូវយើព្រៃ ជាផើម) នៅក្នុងក្នុម:

គ្រប់គ្រាន់ _____

ជ្រើនកាលគ្រប់ជ្រើនកាលមិនគ្រប់ _____

មិនគ្រប់គ្រាន់ _____

4-6 សូមបញ្ជាក់ហេតុផល?

4-7 តើអ្នកគិតថាស្អោះព្រៃសំរាប់ផ្តួចតំនើនក្នុម:

គ្រប់គ្រាន់ _____

ជ្រើនកាលគ្រប់ជ្រើនកាលមិនគ្រប់ _____

មិនគ្រប់គ្រាន់ _____

4-8 សូមបញ្ជាក់ហេតុផល?

4-9 តើអ្នកគិតថាជានជានត្រីសំរាប់ផ្តួចតំនើនក្នុមក្នុម:

គ្រប់គ្រាន់ _____

ជ្រើនកាលគ្រប់ជ្រើនកាលមិនគ្រប់ _____

មិនគ្រប់គ្រាន់ _____

4-10 សូមបញ្ជាក់ហេតុផល?

4-11 តើអ្នកគិតចាប់ដើម្បីការនៅក្នុងភូមិ:

ត្រប់ត្រាន់ _____

ជួនកាលត្រប់ជួនកាលមិនត្រប់ _____

មិនត្រប់ត្រាន់ _____

4-12 សូមបញ្ជាកំហោតុផល?

4-13 តើអ្នកគិតចាប់ដើម្បីប្រឡាក្សេងក្នុមិ:

ត្រប់ត្រាន់ _____

ជួនកាលត្រប់ជួនកាលមិនត្រប់ _____

មិនត្រប់ត្រាន់ _____

4-14 សូមបញ្ជាកំហោតុផល?

ធម៌សម្រាប់បង្កើត ឬធីស៊ីនុរស់រាប់សំភាសនៃក្រុមដែលជាតិដើម្បីមានអតិថិជន

ឈ្មោះអ្នកសំភាសន៍: _____ កាលបរិច្ឆេទនៃការសំភាសន៍: _____
ឈ្មោះអ្នកតែត្រា: _____ ធ្វើតិចពីគោលដៅ: _____

၁၃၅

៩- ក្នុងនេះយើដី? តើក្នុងនេះបានបង្កើតឡើងពីពេលណា? តើប្រជាជនដែលរស់នៅក្នុងក្នុងនេះមកពីទីណា ?
តើកន្លងមកប្រជាជនក្នុងក្នុងមានការធ្វាស់បញ្ហាបេចចិន (កើនឡើង និង ចិយចេះ) ? តើបច្ចុប្បន្នមានប្រជាជនរស់
នៅក្នុងក្នុងនេះប៉ុន្មានគ្រូសារ ? តើក្នុងនោះមានជាតិស្រែប៉ុន្មានគ្រូសារ ? ហើយជាតិខ្លួនប៉ុន្មានគ្រូសារ ?
តើក្នុងនេះមានថាយប៉ុន្មានគ្រូម៉ែត្រពិទ្ធិរម្យស្ថិកស្ថិស្ថិ ? សូមពិនិត្យដោយសង្គមបអំពីការធ្វាស់ប៉ុន្មានគ្រូសារ
របៀបខ្សោយ ?

ការធ្វើការទំនួលទេសចរណ៍ជាតិ និងការធ្វើយុត្តិប្របស់នីជាតិដើម្បី

(ក្រុមហ៊ុនរាជការណ៍ PRA ដើម្បីប្រមូលទិន្នន័យ)

៩- ផនធានក្រឹម

ពីមានស្ថានភាពជនជម្លៀបធោនខ្លះទេ? តើលក្ខិណិតទេ? សូមអធិប្បាយដោយខ្សែកពីត្បាចដារ ឈើពីបុរី អនុជលព្រោះ (ដីរច្បាជ៖ ទំព័រ ស្មូវ ឃុំ ឈុំ ឈុំ) សៀវភៅក្នុងព្រៃ ដួចដា (ទំព័រ ផ្លូវពីព្រៃ ឈុំ) សត្វព្រៃ ធនធនធន ដឹងការ និងដឹងស្រី ។ តើមានការប្រប្រលងដួចមេខ្លះ នៅតាមសម្រេចកាលនីមួយៗ? ឧ. សម្រេចកាលនីមួយៗ? សម្រេចកាលនីមួយៗ? ន្អោះ ១៩៨៤-៨៥? ១៩៨៥-៨៦? ២០០០-០៤? តើពីសម្រេចកាលមួយទៅសម្រេចកាលមួយ ឈើពីបុរី អនុជលព្រោះ សៀវភៅពីព្រៃ សត្វព្រៃ ធនធនធន ដឹងការ និងដឹងស្រីមានពិច ប្រើប្រាស់ដារីបានខ្លះ? តើបណ្តាលមកពីមួលហោតុអិត្តិខ្លះ? តើការប្រប្រលនេះបានប៉ះពាល់ ដល់ការប្រកបរបរចិត្តមិនិត្តបស់គ្រូសារដឹងមេខ្លះ?

ធនធានភូមិ-ពើធនធានទាំងនេះសំបុរប្ប័ន្ធសារ?

ធនធាន	សង្គមភកស្ថាឌិយម	សម្រាប់ល ពត	១៩៨៩-៩៧	១៩៨៣-៩៥	២០០០-០៤
ស្តីពីប្រជាផន្ល					
ឈើបុប្បន្ន					
អនុដល់ព្រៃណើ/ដែរ ទិក					
សៀវភៅព្រៃណើ					
សត្វព្រៃណើ					
នេសាទេ					
ជិចការ					
ដីស្រី					

ចំណាំ: សាកសរអ្នកចុលរឹម ដើម្បីខ្សោតិភាករ្យ និងប្រាមប្រែងគ្មានអំពីសាន្តភាពធនធានភូមិ
ហើយបន្ទាប់មក អ្នកសំរបសំរូលក្រុមពិភាករ្យសរសរលេខប្លចំនួនដែលពេទានប្រាមប្រែងគ្មាននៅលើភាគង់នៃ
ក្រុងសំណើ ។ សូមប្រើលេខសំគាល់ដូចខាងក្រោម៖

- លេខ ៤ តំណាងឱ្យមានធនធានសំបុរបុរហ័រ
- លេខ ៣ តំណាងឱ្យមានធនធានប្រើប្រាស់
- លេខ ២ តំណាងឱ្យមានធនធានបង្កុរ
- លេខ ១ តំណាងឱ្យមិនសូវរើមានធនធាន
- លេខ ០ តំណាងឱ្យមិនមានធនធាន

សូមពិភាករ្យពីមួលហេតុនៃការប្រប្រលេតិសម្រាប់មួយទៅសម្រាប់មួយឡើង ឱ្យបានពិស្តារ ។
តើការបង្កុរបង្កើនដែលចំការ និងដែរ ឬនិងកើនឡើង ប្រចិប្ប័ដិសម្រាប់មួយឡើង សម្រាប់មួយឡើង ។
ហេតុនេះ?

ទិន្នន័យនៃដែនជាតិស្ថាំងក្នុងក្រុមពេទ្យបរស់ដែនជាតិស្ថាំង ខេត្តក្រចេះ

ឯកជាន់	សង្គមភាសាអង់គ្លេស	សម្រាប់លោក លោកស្រី និងក្រុមពេទ្យបរស់ដែនជាតិ	១៩៩៩-៩៩	១៩៩៣-៩៩	២០០០-០៦
ដំឡើង					
ដំឡើង					

ចំណាំ: សាកស្សន៍អ្នកចូលរួម ដើម្បីឱ្យពេទ្យបានពិភាក្សា និងព្រមព្រំងគ្មានដែនជាតិស្ថាំង ហើយបន្ទាប់មក អ្នកសំរាប់រូបភាគរបស់របៀបបង្កើនដែលពេទ្យបានព្រមព្រំងគ្មាននៅឯណាងនៃក្រុមពេទ្យបរស់ដែនជាតិស្ថាំង ។ សូមប្រើប្រាស់តាមដំឡើងខាងក្រោម៖

- លេខ ៤ តំណាងឱ្យដឹងលិតភាពខ្ពស់
- លេខ ៣ តំណាងឱ្យដឹងលិតភាពបង្កូរ
- លេខ ២ តំណាងឱ្យដឹងលិតភាពមធ្យោម
- លេខ ១ តំណាងឱ្យមិនស្ថូរមានដឹងលិតភាព
- លេខ ០ តំណាងឱ្យមិនមានដឹងជាន់

សូមពិភាក្សាតិមួលហេតុទៅការវិប្បលិតធម្មកាលមួយទៅសម្រាប់កាលមួយទេរៀត ឱ្យបានពិស្តារ ។

២- ដំឡើង

តើក្នុងមានប្រព័ន្ធដំឡើងដីអីខ្លះ? សូមគូរបតំបន់ពេទ្យលើ? តំបន់ពេទ្យអារក្សអ្នកតា ? តំបន់ពេទ្យការពារ? តំបន់ពេទ្យសម្រាន? តំបន់កាប់ពេទ្យឈុងថ្វាប់? សូង និង និងព្រព័ន់? តំបន់ធ្វើចំការ? តំបន់ធ្វើស្ថូរ? ផ្លូវនៅក្នុងក្នុមពេទ្យបរស់ដែនជាតិស្ថាំង? តំបន់ប្រទាស្សប្រចង់?

ចំណាំ: ស្ថើស្ថាប់នូវក្នុងក្នុមពេទ្យបរស់ដែនជាតិ នូវតំបន់ដំឡើងខាងក្រោមនេះ ដោយប្រើ បិចពាណិជ្ជកម្ម ត្រាប់ស្ថូរ កំទិន្នន័យ ស្ថើកលើ ។ ដើម្បីកំណត់ចំណាំ:

- ព្រំប្រទល់ក្នុម
- តំបន់ពេទ្យ
- តំបន់ពេទ្យអារក្សអ្នកតា
- តំបន់ការពារ
- តំបន់ពេទ្យសម្រាន

- ពំបន់កាប់ព្រោះសម្រាប់
 - សិន និងត្រពាំង
 - ពំបន់ចំការ
 - ដីផ្លូវ
 - ផ្លូវការណ៍ក្នុង
 - ពំបន់លំនៅជាន់
 - ពំបន់ប្រទាស្ត្រប្រទង់

ពីជិត្យមិនានរមបញ្ហាចំងតំបន់អភិវឌ្ឍ និង/បុ តំបន់ការពារ ដែលផ្តល់បានបង្កើតឡើងប្រចាំខែ ពីមានការ កាប់ព្រៃយើទាំងស្របច្បាប់ បុខសង្សោប់នៅក្នុងក្នុមទេ? បុមានកាប់ព្រៃនៅក្នុងតំបន់ណាមដ្ឋានឡើងទៀត ដែលមានផលប៉ះពាល់ដល់អ្នកក្នុមដែរប្រចាំខែ (ឧ. តំបន់គ្រប់ដីរយើ)? ពីក្នុមនេះទទួលរងផលប៉ះពាល់ ដោយសារបញ្ជាកំណើនប្រជាធិន ប្រើខ្លួនចំណួលថ្មីដែរប្រចាំខែ? ពីក្នុមនេះមានទទួលរងនូវការប៉ះពាល់ ពីការចាប់យកដី បុទ្ទិក្រដីអ្នករក្សា ដើម្បីដំដាក់សំរាប់នាំចេញ ប្រទុកដីសំរាប់លក់នៅពេលក្រោយប្រចាំខែ? ពីសកម្មភាពទាំងនេះ បង្ហាញការលំបាកដែលបានរាយ?

៣- ផនធានផម្ពុជាតិនៅក្នុងរដ្ឋិ

ពីផនធានជម្លដាតិទេវក្តុងភូមិ ត្រប់ត្រាន់សំរាប់ព្រមវារអួកភូមិប្រឡង? ពីមានតំបន់ណាមទ្រៀតដែលអាចត្រប់ត្រាន់ ដើម្បីរោគយប្រជាជនព្រឹកដីចំការពនេចរបួន? ពីមានតំបន់ណាមទ្រៀតដែលអាចរោគយប្រជាជនទៅកាប់ឈើសំរាប់រោគយប្រជាជនព្រឹកដីធ្វើស្ថិតិ? ពីមានតំបន់ត្រប់ត្រាន់ដែលអាចរោគយប្រជាជនទៅកាប់ឈើសំរាប់ធ្វើផ្ទុះប្រឡង? ពីមានតំបន់ត្រប់ត្រាន់សំរាប់រោគយប្រជាជនទៅខោះដីរលិយិ និងប្រមូលអនុផលត្រប់ត្រាន់? ពីមានតំបន់ត្រប់ត្រាន់ ដើម្បីរោគយប្រជាជនរកស្សែងរការណ៍? ពីមានតំបន់ត្រប់ត្រាន់ដែលអាចរោគយប្រជាជនទៅថាប់សត្វត្រប់ការបិរាណភូមិក្នុងត្រសារប្រឡង? ពីមានតំបន់ណាមដែលធ្វើរោគយប្រជាជនទៅនៃសាច់ សំរាប់ការបើប្រាស់ក្នុងត្រសារប្រឡង? ពីការមានផនធានជម្លដាតិត្រប់ត្រាន់ បានដូយប្រិទ្ធផលដូចមួយបែបណាមួយដែលជីវាការសំនៅ បានប្រជាជន?

ធនធានកម្ពុជា នៅខេមបូឌា ឆ្នាំ ២០០៤

ធនធាន	ត្រប់ត្រាជំនួយ	ជូនកាលគ្រប់ ជូនកាលមិនគ្រប់	មិនគ្រប់	ហេតុអី
ឈើពុបុបី				
អនុផលថ្វាគិដ្ឋី/ដៃ				
សៀវភៅថ្វាប់				
សត្រុថ្វាប់				
នេស្ងាន់				
ដឹងការ				
ដីស្រី				

៤- ការគ្រប់គ្រងផនធានភូមិ

ចំណាំ: សូមគិតថ្មីកម្រិតសុវត្ថិភាពរបស់ខ្លួន ព្រមទាំងសូមគិតថ្មីកម្រិតសុវត្ថិភាពរបស់ខ្លួន ដែលពាក់ព័ន្ធតុងការត្រួតពេញនិយាយ ដើម្បីបង្ហាញពីការពិភាក្សាអំពីទំនាក់ទំនងរបស់គេ។

បន្ទាប់មកសូមឱ្យអ្នកចុះល្អមើរបាប់មនុស្ស បុគ្គមិនដែលនៅក្រោមឯុទ្ធមិន ដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងការត្រប់ត្រង និងជាន់ជាតិ ។ សូមពិភាក្សាអំពីថែទាំនៃនរណា រាជមនុស្សបុគ្គម ដែលនៅក្រោមឯុទ្ធនឹងក្នុងក្នុមិន ។

ភាគភាគលំភាគចំបើផ្តើម សិល្បៈភាគនេរីមចំភាគក្រុងក្រុងកំបើផ្តើម

៩- តើជនជាតិស្សវេងទទួលបានដឹក្សាពាមរបៀបណា? តើជនជាតិស្សវេងដូរសិទ្ធិការកាប់ដឹក្សាមួយជនកំឡុងពេល
មួយជនកាន់យ៉ាងដូចមេច ? តើតាំងដឹក្សាបស់ជនជាតិខ្លួនប្រជនជាតិកស្សវេងនៅជាថ្មីដោយទេរកពីត្វាបុយ៉ាងណា
តើជនជាតិស្សវេងនៅក្នុងក្នុងមិយលិងអំពីសិទ្ធិរបស់គេក្នុងការការកាន់កាប់ដឹក្សាមេចឡើង ? តើមានការខុសលើកត្រារ
វាយសិទ្ធិក្នុងការប្រើប្រាស់តាំងតែព្រៃនី និងដឹកសិកម្ម ប្រើប្រាស់ ? តើដឹកសិកម្មនៅក្នុងក្នុងមិយជាកម្មសិទ្ធិរបស់ជនជាតិ
ស្សវេង ប្រាកម្មសិទ្ធិរម ប្រាកម្មសិទ្ធិរបស់គ្រូសារនឹមួយទាំង ? តើដឹកសិកម្មនៅក្នុងក្នុងមិយជាកម្មសិទ្ធិរបស់ជនជាតិ
ហើយនៅក្នុងការប្រើប្រាស់គ្រូសារគេ ប្រើប្រាស់ពីកម្មសិទ្ធិរបស់សហគមនីពីរ ? តើគ្រូសារនឹមួយទាំង
មានសិទ្ធិលក់ដី ដែលពួកគេបង្ហបង្កើនដុល ដោយត្រានការពិភាក្សាបាមួយមេក្នុមិ ថាសំទុក្ខុងក្នុងក្នុងប្រើប្រាស់
ក្នុងមិយជាតិស្សវេងដែរប្រើប្រាស់ ? នៅក្នុងក្នុងនេះ តើគ្រូសារដឹក្សាតិស្សវេង លក់ដី ទៅឱ្យជនជាតិស្សវេងដែរប្រើប្រាស់
ដែរប្រើប្រាស់ ? នៅក្នុងក្នុងនេះ តើគ្រូសារដឹក្សាតិស្សវេងលក់ដី ទៅឱ្យប្រជាដនខ្មែរ ដែរប្រើប្រាស់ ? តើជាទូទៅ
គេធ្វើបែបនេះប្រើប្រាស់ ? តើជាទូទៅដឹក្សាតិស្សវេង ប្រើប្រាស់គេធ្វើក្នុងថែមឲ្យ ? តើមានភាពខុសត្រានរវាងកម្មសិទ្ធិរបស់បុរស
និងដឹកសិកម្ម ស្សី ដែរប្រើប្រាស់ ?

ពើពួកគេជាដឹកការដែលនេះទៅលើដីស្រប ដែរបុ ទេ ? ពើត្រូវារ មួយចំនួនប្រចាំដី
ដើម្បីយកប្រាក់ទៅបង្កើបង្កើនិល ដែរបុទេ ?

យុទ្ធសាស្ត្រព្រៃនបច្ចុប្បន្ន

- ១- តើជនជាន់មួយជាតិមានគុណភាពខ្លួនការធ្វើឱ្យមាននិរន្តរភាព គុងការប្រកបបរិច្ឆិាមជីវិតនេះ
ដួងជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងក្នុងក្នុង ? សូមពន្លឹង ? តើអ្និទ័រជាយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការប្រកបបរិច្ឆិាម
ជីវិតរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងក្នុង ? តើយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការប្រកបបរិច្ឆិាមជីវិតសំរាប់បុរសតីអ្និទ័រ ?
តើយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការប្រកបបរិច្ឆិាមជីវិតសំរាប់ស្រីអ្និទ័រ ?

២ តើយុទ្ធសាស្ត្រចិត្តឲ្យមិនមែនយុទ្ធសារៈសំខាន់ដូចមេឡឺខ្លះទៅត្រូវសារជាតិដើមភាគតិច ? តើការដំ
ដំណា ផ្លូវប្រឈមដៃត្រូវសារពេលដែលត្រូវបានប្រឈមដៃត្រូវបានប្រឈមដៃត្រូវបានប្រឈមដៃត្រូវបានប្រឈម
នេះសាច់ ? សិប្បាកម្ម ? ការលក់ផ្ទុវ ? និងការងារកំលាំងពលកម្ម ? តើមានជល់លំបាកអីខ្លះដល់ការត្រប់ត្រង
ដួងជាតិដើមភាគតិច ?

ភាគចុះឯកសារនិងបញ្ជី

- ១- តើជនជាតិដើមភាគតិច ច្បាប់រមក្សុងសកម្មភាពទីផ្សារដូចមេចិនខេះ? តើត្រូវសារគេច្បាប់រមក្សុងទិញ
និងលក់ដី ដល់កិវិតណារា? លក់ដី ? លក់កំលាំង? ស្រួល? ដឹកជញ្ជូនបំផែញ? គោលក្លាមបី? ដ្ឋាក?
ដលិតផលថ្វោះព្រោះ ឈើ? សត្វដលិតផលថ្វោះព្រោះឈើ? សត្វថ្វោះព្រោះ? តើពួកគេទិញ និងលក់ដលិតផលនៅទីណារា?
តើយុទ្ធភាពណាល ច្បាប់រមក្សុងក្បួនដើម្បីទិញ និង លក់ដលិតផលប្រាំ ? តើអ្នកក្បួនដើម្បីទិញដលិតផល
របស់ពួកគេទៅលក់នៅទីផ្សារដោយខ្ពុនងង ប្រយោះណារា? តើការលក់ និងទិញដលិតផលប៉ះពាល់
ដល់បិរិយាណាចំណើកាហារដើម្បីសុខភាព និងជីវិតិចិត្តឱ្យរាយការយ ដូចមេចិនខេះ? តើការលក់ដំណើការ
សេវាដំឡើលប្រមូលបានពីថ្វោះ សត្វថ្វោះព្រោះ និងត្រី ធ្វើឱ្យបិរិយាណាសេវាដំឡើកាហារសំរាប់ការផ្តើមតែង់នៅក្នុង
ត្រូវសារចិនខេះដែរប្រួល ? តើការលក់ដលិតផល ដូចជាតេ: ដៀរឈើ និង សិក្សាត អាចបានឱ្យ
ប្រាក់ចំណូលដើម្បីទិញភាពហរបន្ថែមដែរប្រួល ?

២- តើទីផ្សារណាមដែលជីតជាន់គោទៅក្បួន? តើមានចំណាយបុន្ទាន់ពីក្បួន? តើប្រជាដនៃទៅផ្សារ
ពីការបំបែកណារា? តើភាគទិន្នន័យទិញដលិតផលអីខេះពីផ្សារនោះ?

ឧបសម្រេច ៤ បញ្ជីរាយនាមអ្នកស្រាវជ្រាវនៃនាស់ទី១៤

ANALYZING DEVELOPMENT ISSUES (ADI)
Round 14 Training Course June 14-25, 2004 and August 02-13,2004

Hout Vimean	CONCERN
Bun Narin	CONCERN
Sar Davy	Project Against Domestic Violence
Chea Bora	World Vision Cambodia
Tang Kea	Cambodia Trust
Hok Ly	Cambodia Trust
Neuv Chantha	Oxfam Community Aid Abroad
Nhem Vannayouth	Lutheran World Federation
Khiev Sothy	Lutheran World Federation
Nuon Borin	Lutheran World Federation
Soy Kim Sorn	Lutheran World Federation
Chhum Syrom	Vicheasthan Bandosbondal Neakropkrong Kangea Aphivath (VBNK)
Kong Sedth	Vicheasthan Bandosbondal Neakropkrong Kangea Aphivath (VBNK)
Eng Chheang Hong	Enfants et Developpement
Po Tieng	Development Association of Cambodia
Meas Chin Chakriya	Khmer Youth Association
Chea Sokny	Rural Association for the Development of the Economy
Outh Renne	Youth for Peace
Keo Mara Choun Sam Ath	Cambodian Health Education Development Kratie Women's Welfare Association

ADI Team Researchers

Oeur Il	Cooperation Committee for Cambodia/ADI Project
Seng Savuth	Cooperation Committee for Cambodia/ADI Project
Ang Sophra	Cooperation Committee for Cambodia/ADI Project
Hor Sakphea	Cooperation Committee for Cambodia/ADI Project
John McAndrew	Cooperation Committee for Cambodia/ADI Project